

Ціна примірника 50 сотиків.

Народна Справа

Walczytasz o polskosc
oplasowa uczenie.

ПЕРЕДПЛАТА:
Місячно 1 зол.
Чвертьрічно 3 зол.
Піврічно 6 зол.
Річно 12 зол.

ЗА ПРАВИЦЕЮ.
Річно — 2 долари.
Гроші з краю посылати переказами, або чеками „Народної Справа“ — з заграниці порученими листами. За зворот рукописів Редакція не ручить. На відповідь треба долучити значок 30 сотиків.
ОГОЛОШЕННЯ:
1 стр. 700 зол., пів стр. 400, чверть стр. 200 зол. Гроші треба посылати наперед.

УКРАЇНСЬКИЙ ТИЖНЕВИЙ ЧАСОПИС

Ч. 1-2 (66-67)

Львів, дня 7 січня 1930.

Рік III.

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — Чекові konta: 488.687 і 154.130 — — Телефон 30—13

В день Рождества Христового поздоровляємо всіх наших Чесних Передплатників і Читачів, Шановних Господарів і Господинь з їх діточками, наше чесне дівоцтво і парубоцтво і кожного, хто нам прихильний. Бажаємо Всім здоровля, щастя і добра. Нехай Народжений Спаситель допоможе нам досягнути нашу велику спільну світлу мету!

Наша коляда.

Над Вифлеемом зірка сіяє,
Там Діва Мати Бога рождає,
(2) Йде добра вістка по Україні,
Що Бог Рождений спочив
на сіні.

То Бог правдивий, Вчитель
любови,
Зійшов зірвати з світу окови,
(2) Всі кривди й болі йде
касувати,
Вже Правді й Волі час
царствувати.

Радійте нині, вкраїнські села,
Це вістка добра, вістка весела,
(2) Радійте нині, вкраїнські
люди,
Сором Неправді, честь Правді
буде!

Радійте нині, ріднії ниви,
Згине цар злоби, Ірод
злосливий,
(2) Вже Бог загибель Кривді
готує,
Правда між нами ще запанує!
(Уложив Юра Шкрумеляк).

На нуту „Во Вифлемі нині корина“.

НА СВЯТИЙ ВЕЧІР

Свят - Вечером зачинаємо велике свято Рождества Христового. Очікують того свята і старі й молоді, і батьки і діти, з побожністю в душах і з безмежною пошаною до тої памятки, на яку святкуємо це свято; до памятки про Народження Сина Божого.

Прекрасними звичаями й обрядами, може найкращими в світі, зустрічаємо це свято Народження Христа. Глибоко клоняться й щирою молитвою й вірою сповняються серця українського народу, коли на небі заблісне перша зірка, що звіщає про хвилю народження Спасителя. Гомін тої молитви й подих тої сильної віри уносяться, мов невидимі небесні птиці, над нашими білими селами в той Вечір. Навіть серце найзлюбнішого недовірка м'якне і тремтить в ту свят-вечірню годину, молитовна хвиля займає його своєю силою, мов могуча струя моря слабу лушпинку. Здається в той час, що вся земля, на якій гомонить українська молитва, замінюється в велику чудову церков, безмежну святиню Бога.

Той святочний легіт над селами свідчить про глибоку віру нашого народу в те велике Свято, в Того, Котрий перед віками народився, і в ті високі святі заповіді, які Він світу голосив і за які терпів.

Ті заповіді є: Любіть один другого і справедливість заховуйте! Ще не у всі людські серця увійшли ці заповіді, ще багато є в світі злоби і неправди, наш цілий нарід угинається під хрестом людської вражди і несправедливості. Але як що року відновлюється те свято памятки Рождества Христа і Його святих заповідей, так відновлюється й росте сила Любови і Правди в світі. Правда йде нестримним похотом вперед і поволи стирає Кривду з лиця землі.

Нехайжеж в цей день ще більше зростає віра в наших серцях, непохитна віра в те,

що Правда побідить і осушить сльози народу. Як віримо в Христа, так вірмо в побіду Правди і ставаймо всі в ряди її оборонців. Все і всюди домагаймося її для всего людства і для нашого народу та супротивляймося сміло тим Іродам, що хотілиби погубити Правду, як хотіли погубити Христа.

Нехай Свят-вечірня зірка збудить в нас подвійну віру: віру в Бога і віру в Правду. Віра та навчить нас, як маємо поступати, щоби тій Правді служити на добро всего народу.

— о —

І ЗНОВ ПОДУМАЙМО У СВЯТ - ВЕЧІР

І знов минув один рік. Знов прийшли свята а з ними хвиля вільного часу застановитися над справами, не тільки своїми особистими, не тільки над родинними, але й над загальними, народними.

Хто має минулорічне святочне число, нехай його візьме знов в руки. Для тих, що його не мають пригадаємо, що писали ми в тому числі про дві головні хвороби, які точуть наше народне тіло: ті хвороби то неспівідомість і сварня. Нас 40 мільонів, а під Польщею 7 мільонів. Але скільки з тих 40 мільонів є свідомих громадян свого народу? Скільки бере участь в народній роботі і причиняється до зросту сили свого народу? З мільонів тільки тисячі. А ще до того ті тисячі свідомих громадян не йдуть рука в руку спільно до спільної мети але свою силу зуживають часто на поборювання себе самих, на боротьбу між собою.

Чи зникли або бодай зменшилися за останній рік ті дві хвороби? Чи тішитися нам добрими успіхами чи може плакати ізза невдач?

Як ви у місяці червни вийдете на свою ниву і оком поглянете на золотисту пшеницю, з вашого лица кожний відгадає, який буде врожай. На вашому лиці відібється смуток, або радість.

Так само з лица тих, що працюють на широкій народній ниві, ви можете вчитати, яка тепер та нива. А нині у нас на лиці радість!

Бо зросли ряди свідомих громадян. До праці народної стає чимраз більше одиниць і чимраз більше завзятих. Отруя, якою наші явні і скриті вороги стараються нас напоїти, нас не чіпляється. Страху, якими застрашити намагаються, — не страшать. Колоди, що під ноги кидають, — перескакуємо. І не слабеємо, але кріпнемо.

Наростає чимраз більша сила. Ряди свідомих громадян чимраз довші. Це ми бачимо, на наших очах це відбувається. Сіється добре зерно. І зійшло. І надіємося, що буде жниво, добре жниво. Ми це знаємо і тому радість на наших лицах, тому смуток у безвісті від нас утікає.

Правда, ще далеко до того, щоби свідомих одиниць було тільки само, що народу. Але до того йде і з кожним роком ми до того ближче.

Правда, ще й сьогодні сварня паном по світі ходить. Але чимраз сильніше відзивається голос з низів народних:

„Досить сварки!“ Чимраз краще починають там на долах відріжнювати здорове зерно від половини і демагогі, лже-пророки чимраз більше грунт під ногами тріщать. Ми це бачимо і тому радість гостить на наших лицах.

Подумає хтось один, сотий, тисячний: „А може це тільки так пишете, щоби нас підбадьорити? Бо у нас нужда, бо у нас нехит до праці й далі царюють!“ Що царюють, це правда. Але подивіться в зад себе, пригадайте собі, що було тому рік. А тоді й на вашому лиці з'явиться радість. Бо ствердите, що ми поступили великий крок вперед.

Що перед нами таких кроків ще сотні, це зневірювати нікого не сміє. Шлях до сонця важкий і довгий. Не квітами він встелений. Але хто раз навчився терне доплати, щоби на тому місці квіти зацвіли, той з дороги не зійде.

Ідм же всі згідно тою дорогою і нехай нас підпоможе Той, Котрого рождество нині славимо.

ПОС. ДМ. ПАЛІВ.

Пояснюйте всім, яку користь має той, хто передплачує „Народню Справу“!

Сила коляди...

(Різдвяне оповідання).

— Ти мені, небоже, з Івановою Настею не постоюй і не перешіптуйся! — говорив удовець Данило Граб строгим голосом до свого одинака Дмитра. — Я вже нераз і не два говорю тобі, що вона тобі не до пари! І в гадці собі того не май, бо з тої муки хліба не буде!

Данилів син, Дмитро, сидів коло стола і мовчав. Він шойно прийшов з читальні, де була остання проба аматорського гуртка, бо на Різдво дають представлення, а то вже за два дні Святий Вечір. Увійшовши в хату, він — як звичайно кожного вечора, взяв у руку газету і збирався голосно читати. Острі батькові слова вразили його аж до болю, але не відповів ні слова, бо шанував і боявся батька і знав, що з ним не можна сперечатися. Батько говорив далі:

— Нині ти знов ішов разом з нею з читальні і стояв з нею пів години коло Іванового перелазу. Я знаю, вона дуже фіцігорна тай добре оком стріляє, як коли показує то представлення. Тай письма знає, а які співи виспівує, як машерує в тім Лузі! Тай мабуть вона тебе тим своїм співом і пришила до себе. Але ти мені кинь про той дурний парубок. Ти ж знаєш, що

ганий і не дурний парубок, а до того, Слава Богу, не жебрак. Найбогатша піде за тебе і своє придане тобі принесе і будеш перший господар.

— Котра піде за мене, тату? — не втерпів Дмитро і запитався, мов ужалений.

... То йди мені з очий! — крикнув батько показуючи на двері.

— Котра? А хочби Марія Гнатовна, або Юстинка Семенова, або й Анна вйтові!

— Марія Гнатовна не господарна, Юстинка дуренька, літери не вміє прочитати, Анна хоровита...

— Ага! А та сліпа, а ця крива, а трета горбата! — відповів остро батько. — Вже нема понад твою Настю, що лише спідничину має ту, що на ній! Я знаю, що вона тобі вже глибоко в душу запала. Але я потрафлю амбити тобі її в гоні!

— Не знати, батьку, чи потрафити! — осмілюся син. — Я виджу, що лише Настя булаби мені доброю парою. Хоть майна не має, але розумна, не лінива, свідомо, мені з нею будо добре, а то більше значить, як маєток! Буде з нас і того, що я дістану.

— А як не дістанеш? — запалався батько.

— Га, то Божа воля! Буде і без того!

— Ові! То ти аж так у ній задурився? Не бутиж тому! Памятай собі, що я на те твій батько, аби я тебе стеріг від злого, а ти мій син і маєш мене слухати! О, таже твоя небіжка мати в могилі обернуласяби, якби ти так зав'язав собі вік на біду та нужду....

— Якби ви, тату, розуміли.

— Що? То я вже дурень у тебе?

— Я хочу вам розтолкувати, що —

— Толкуй своїй голові, а мені ні слова! І кажу тобі, що як ще раз мені спротивишся, або як тебе ще прилапаю на розмові з нею, то не приходи мені до хати!

— То хіба прийдеться мені таки іти зараз кудись на ніч; — заговорив палко Дмитро, встаючи від стола. — Бо я Насті не відречуся!

— То йди мені з очий! — крикнув батько, показуючи рукою на двері. — І мене більше не бачити!

Дмитро, як стояв, так пішов з хати. На подвір'ю оглянувся, наче ще хотів чогось вернутися, та зараз таки перескочив перелаз і мов очайдушний майнув у село.

Сумний був той Свят-Вечір старому Данилові Грабови. Сам, один, як палець, сидів при вечері, що сам собі й зготозив. Спер голову на руку тай роздумував. Ще два роки тому сидів отут зі своєю небіжкою жінкою тай з сином, любим одинаком. В добрі, в мирі, в злагоді. Дивилися обое на нього, як на сонце. Бо й варт був того. Гарний послушний, добрий, розумний син. І честь між людьми має. Тай обое долі просили йому в Бога. Чогож би Бог не вислухав їх? Ще як умирали, то казала: Уважай на сина, аби долі не змарнував. І він присягнув їй, уважати. А тут от що робиться. Син сам, силоміць хоче звязатися з долею і з нуждою. Деж він може до того допустити, перший господар в селі? Ні, він не може до того допустити! Ціле село сміялосяби з нього!

Хтось відчинив ворота. Під хатою почувлися кроки, почувся гомін голосів. То перші колядники йдуть до нього. Певно хлопці колядують на читальню. Спішайся до старого Граба, бо він гонор має, на чи-...

ВСЯ КОЛЯДА для „Рідної Школи“

Всі Кружки „Рідної Школи“, Читальні, „Луки“, „Соколи“, співацькі, музичні і аматорські гуртки, вся українська молодь і дітвора та поодинокі громадяни колядують і щедрують тільки на „Рідну Школу“.

Місяць січень — це місяць „Рідної Школи“! Тому доходи з аматорських вистав, концертів, чайних вечорів, просфори і т. п. улажених ким небудь в місяці січні, йдуть виключно на „Рідну Школу“!

Гроші пересилати прямо до Управи на адресу: „Рідна Школа“ у Львові, Ринок 10.

Святочні желання Івана Сорокато.

В день Різдва Христа Ісуса я желаю добрим людям:

Най послужить Вам здоровля і повітря Вашим грудям.

Най здорові будуть діти, як у лісі ті оріхи, най діждуться батько й мати з них на старість літ потіхи.

Най ведеться Вам худібка, як жидам ведуться гроші, най будуть воли й корови, все здорові і хороші.

Най вам хлібця не забракне, най буде в горшку й на рожні, най будуть комори повні, а не як тепер порожні.

Най поля радіють збіжам, а левади сінокосом, най біда втіє із хати і запоре в землю носом.

Не счисливби і за місяць, так бажаю Вам багато! Будьте щасні і розумні в кождий будень тай у свято!

Хай осліпне кожде лихо, щоб Вас не могло пізнати, дай нам Боже всім здоровля тай охоти!

Сороканий.

— 0 —

ЯК де СВЯТКУЮТЬ Різдвяні свята?

Що край, то інші має звичай і інакше святкує урочисті свята. А вже найбільше різняться звичай підчас Різдвяних свят. Їх проводить кождий нарід на інший лад. Так наприклад **Французи** так святкують Святий Вечір: Хто здоров і може вийте з дому, йде в той вечір до каварні або ресторану бавитися. Ціла країна прямо божеволіє серед моря світла при звуках музик. Перед північчю пустіють каварні, бо всі йдуть до церков на святочну утренью. Навіть найбільші безбожники, бо тої ночі по всіх церквах співають найліпші співаки. По утрені, що кінчається зараз по півночі, знову всі вертають до каварень та ресторанів на вечеру. Ідять м'ясні вечері та бють себе різдвяним поліном, так, як ми перед Великоднем бемо себе лозою. Але то не є звичайне поліно, тільки легке, паперове наповнене цукорками та чоколядою.

Данці, норвежці і шведи зачинають свята вечерею в 6. годині вечером. Найперше йдять, щось якби наш кисіль, хлібову юшку з молоком. В ній хтось дістає один горіх. Хто його дістане, тому припадає дарунок, коляда або інші ласощі. Пізніше йдять печену гуску, рибу і т. д. По вечері засвічують свічки на деревці і роздають дарунки, співають різдвяні пісні та бавляться аж до рана. В Норвегії

ЛІКАР спец. недуг внутрішніх
Д-р Остап Прийма
Львів, вул. Личаківська 32.
ПРОСВІТЛЮВАННЯ РЕНТГЕНОМ
Телефон ч. 61-50.

є ще один гарний звичай, що на святий Вечір запрошують і пичок до „вечері“. Сиплять їм перед хатою сім'я, щоби й Божі співаки мали свята.

В Еспанії йдять на святий вечір аж дві вечері: одну пісню на початку вечора і другу, м'ясну, по утрені. Як зачне на Різдво свитати, то всюди запалюють огні, так як в нас на Великдень, стріляють з моздрів і танцюють на вулицях. Бо в Еспанії зима тепла і серед Різдва не зимніше, як в нас на Великдень.

Ще дивніше святкують різдво **англійці**. Свої мешкання прикрашують зеленню та страшенно богато йдять і пють. Навіть найбільший бідак мусить мати на столі печеного індики. Памятають також на бідаків і їм роздають теплий одяг, вугля, харчі.

Найкраще бавиться молодь. Бо підчас святого вечора вільно хлопцям цілувати дівчат. Не треба аж казати, що всі хлопці користають з того, на радість всіх дівчат.

В Америці святкують подібно, як в Англії, бо американці (північні) це головно англійці, тай інші народи, що туди емігрували, приймають ті звичай, хоча й свої заховують. В деяких містах Америки є звичай, що властители реставрацій запрошують на Свят - вечір своїх постійних гостей і вгощають їх усякими присмаками.

А по всіх культурних краях (і в нас) є гарний звичай, що на свята обдаровують люди вбогих дітей кожного прошака радо приймають в хату, бо це свято радості, отже треба так його святкувати, щоби всі мали радість і втіху.

о—о

361 запомога по 120 золотих на суму 43-320 золотих

Кому признаємо дальші запомоги від 358 до 361-ої?

358. Бойко Іван, с. Федя, Лисятичі, пов. Стрий, корова впала 10. жовтня.

359. Дмитрук Демко, Сестратин, пов. Дубно, корова впала 4-го листопада.

360. Якімчук Захар, Войниця,

пов. Дубно, корова впала 10. липня (спізненої тому, що відразу не прислали точно вповнених посвідок).

361. Шпаргала Іван, Тлусте, пов. Заліщики, корова впала 20. грудня.

Запомоги (по стягненню цілорічної передплати) вишлемо за 14 днів.

Хто дістає 120 золотих запомоги?

1) **Запомогу 120 золотих** одержує кождий наш передплатник, котрому згинула штука рогатої худобини, принайменше 2-річна — але тоді коли він в день випадку був уже бодай один місяць передплатником — коли разом з погибшою не мав більше, як 4 штуки дорослої (понад 2-річної) худоби — і коли погибша штука до дня випадку була в нього найменше 14 днів, та коли в день вичащення передплати була здорова.

2) В однім році може передплатник дістати запомогу лише один раз.

3) Посвідку про загибіль треба вислати найдалі до 5 днів по випадку.

4) Передплата на „Народню Справу“ вносить 1 зол. місячно. Найліпше посылати відразу на 3 місяці (3 зол.) а ще краще на пів року (6 зол.).

5) Передплатником числиться кождий від того дня, коли він вислав передплату, або по перерві відновив її.

6) Хто перерве передплату, той мусить зачинати з початку. Тому треба завжди вислати нову, заки скінчиться попередня, бо часом і день перерви може стати на перешкоді признанню допомоги.

„Бог предвічний народився,
Прийшов днес із небес,
Щоби спас люд свій весь
Тай утішив вся!“

Старий мало не заплакав. Отак і він колядував тому два роки з жінкою і з сином. А його Анна мала такий голос, що за душу брав. У церкві на хорах співала аж до старості літ. Краще, як молоді дівки, тягнула! Минулося. А потім син пішов з товаришами колядувати на читальню, а старі родичі молилися Богу.

„В Вифлеемі, народився...“ — тягнуть далі молодечі голоси. Що то? Між ними чує і якийсь дівочий голос! Та такий гарний та дзвінкий, як найкраща скрипка. Точнісько так співала його Анна, як ще гогою дівчиною була. Точнісько так!

Гей, гей! Данилови пригадалися молоді літа. Тай він ходив отак з парубками і з дівчатами в коляду. Та все коло Анни стояв та її голосу слухав.

„Ознаймив се Ангел Божий...“ дзвонять далі колядники срібними голосами, а той дівочий голос розвивається що раз краще, аж серце радується.

Ой! Чи нема і його Дмитра між колядниками? Таж його ніколи між ними не бракувало! А може — може тепер не прийшов до батька колядувати? Пагадівся... Вже два

дні не наворачається до хати. Може десь за ворітьми стоїть, чекає, аж відколядують?... Данила вхопило щось за серце. Якийсь гіркий біль і жаль стиснув його за горло. Нічо не чує, не бачить...

Тільки той дзвінкий дівочий голосочок звенить йому над вухом.

Раптом спів урвався. Якийсь дужий парубацький голос виголосує святочне „віншоване“, та якось так красно, до прикладу.

Колядники відкашлюють, ждуть, їм нема часу. А старий Данило щось забарився, чи так довго лепти шукає?...

Один сміливий застукав у вікно. Але старий мабуть заснув над кутею... Бо тепер схопився, мов молодець і побіг просто до дверей.

Вибіг на поріг, а в його очах блищать сльози, дорогі старечі сльози.

— Спасибі вам за колядки, хлопці! — сказав і затремтів. — Ось це тут вам на читальню! — говорять і тикає щось касієрови в руку.

— То ціла пята, пане господарю! Кілько видати?

— Нічого — нічого не видавай! — ледво говорить і бачним оком роздивляється між колядниками. Бачить, що хтось ховається, наче з острахом, за плечі гурту.

— А хто — хто то так — чи між вами є дівчина?

Касієр збентежився, бо хтось заду сипає його за полу.

— Та ні — дівчини між нами нема! — каже хтось непевним голосом.

— Як то нема? — обурився Данило Граб, а його голос набрав сили. — А хтож так приоздобляв

... Вона твоя, сину! Будь з нею щасливий!

вашу колядку? Гадаєте, що старий глухий? Хто там ховається за плечима?

Він поступив певним кроком з порога. Колядники раптом розступилися, бо не знали, що старий заміряє. Та на середині побачив Данило пару. Молодий гарний легінь тримав якусь дівчину за руку.

— То мій Дмитро?

Дівчина зімліла зі страху, парубок підхопив її на руки.

— То я, тату! Прийшов вам з

добрими людьми заколядувати! Не обиджайте мене, бо нині велике свято.

— А то хто? То вона?..

— Так, то Настя! Я не дам вам її скривдити!

— Сину мій! Діти мої! Най вам Бог дасть добру долю! Я вас — я вас благословляю! Виджу, що так Ісус хоче, що нині народився...

Радістю зворушений Дмитро приклякнув з Настею, що поволи опритомнювала. Данило поклав на їх голови свої старечі руки і сльози полекші покотилися йому з очей.

— Тату, тату, ви наш, дорогий! — говорив син і цілував батька в ноги.

— Вона твоя, сину! Будь з нею щасливий, так, як я був з твоєю матір'ю. Бо в неї такий голосок, як був у моєї Анни, то може й серце таке буде...

— Славно! Славно! загомоніли юнацькі голоси. — От добрий початок нашій коляді!

— — — — —
А по Йордані пішов Дмитро з Настею до сльобу. І хату старого Данила звеселила люба невістка, мов то ясне сонце.

Написав Ю. Андруш.

.....

Письмо з Лемківщини.

Хотілибисме дашто написати
До Вас, Іване Сорокати,
А не знами, чи схочете нам одпи-
сати,

І на нашу біду раду дати.
Повідате, же ходите по цілій Га-
личині,

Не забудьте гет о нашій Лемків-
щині,

Бо и ми Лемки о Вас все стояли
І Ваши статі радо сой читали!
Придте до нас, придте, Ваню, барс
о то просиме,

Бо в нас гнет кермеш, то Вас добрі
погостиме.

Нашого вівсяного хліба закусите
І киселицьом сой заженете,
А як голодни иши пак будете,
То сой оплячком з жита того
приложите.

А як сой попоїме, то сой заспіваме,
Почуете, яки гарди співаночки
маме.

Можете сой аджи дакотру затамити.
І во Львові ся нвов похвалити.

А як наши гори і дороги увидите,
Будте певни і о своїм Львові забу-
дете.

Алеж Іване Сорокати,
Не мислимся дешве торгувати,
Як хочете сой нас Лемків зеднати,
По наших селах сой придте похо-
дити.

Але памятайте, не забудьте „Народну
Справу“ взяти,
Бо напевно придеся Вам неедного
передплатника записати.

Зайдте там по дорозі до Дашниці,
Кремної,
Катане, Святкови, Свіржови, Бор-
тного,

Але не забудьте вступити і до Свят-
ківки,
Розстайн, Грабу, Незнаєви, Валивця,
Чорного.

Нам ся подабат і барс сой хвалиме
тоту „Народну Справу“.
І хочеме, жеби і Лемкови вишла
на корист і славу.

Бо уже свідоми Лемки — селяне,
Передплатники „Народнай Спра-
ви“.
Свіржовяне.

Пасічники Господарі!

Надсилайте передплату на свій
одинокий пасічний часопис
„Український Пасічник“
що виходить

у Львові, вул. Зіморевича 20.
Річна передплата 5 зол.

В часописі є багато цікавого не
лише для пасічника а й для госпо-
даря та садівника. 479

Новий уряд Польщі.

В неділю 29. грудня підписав
президент Мосціцькі склад нового
уряду, що його зібрав прем'єр Бар-
тель. Головою міністрів є К. Бар-
тель; міністрами є даліше ті самі,
що були дотепер, крім чотирох,
які уступили, а то: Цар (мін. спра-
ведливості), Складковскі (мін. внут-
рішних справ), Незабитовскі (мін.
рільництва) і Морачевскі (мін. ро-
біт). Замість цих чотирох іменовані:
Г. Юзефскі міністром внутрішніх
справ, М. Матакевіч міністром ро-
біт, і три управителі міністерств
(скарбу, рільництва і справедливо-
сти). Ю. Піасудскі є даліше міні-
стром військових справ.

НАШІ АРТИСТИ.

Це є Аматорський гурток в селі Футорах пов. Л. бачів. Заснований 1923 р.

„ЗОЛОТИЙ КОЛОС“ ВИПРОДАНИЙ!

Мужам довіря і всім тим, які
замовили у нас Календар „Золотий
Колос“ подаємо отсим до відома,
що весь запас „Золотого Колоса“
розійшовся, отже не можемо пола-
годити їх замовлень; просимо про-
те не реклямувати. Календаря ро-
зійшлося 30 тисяч.

Пливуче золото в нашій землі.

В селі Волоснянка, пов. Турка
показалася неглибоко під землею
(150 метрів) киячка (нафта) в та-
кій кількості, що закіп (шиб) дає
10 цистерн нафти на добу. Ці бо-
гати в нафту терени мабуть тягнуть-
ся від Волоснянки аж до Розлуча
й Головецька. Та що з того, коли
це добро певно попливе в чужі
руки.

Ів. Писарчук.

З МИНУВШИН СЕЛА ЖОРНОВА.

Коло місточка Варковичі в по-
віті Дубно на Волині є стара оселя
Жорнів. Нині це мале село, та ко-
лись було це місто, сильно укріп-
лене, що нераз ставило чоло тата-
рам і иншим ворогам.

Село лежить під горою, званою
„Замок“, і ця назва вказує, що на
цій горі був колись укріплений за-
мок. Село лежить на полудне від
гори. Колись були це місто й гора
окружені двома глибокими ровами,
а за ровами стояло сім горбів-кур-
ганів, що творили наче окрему ви-
сочину, і ця височина була обведе-
на також глибоким ровом, так, що
й до нині видно місцями останки
цього рова, до кільканацять метрів
завглибшки.

Народний переказ згадує про
одну битву з татарами, яка могла
тут статися тому кількаторок літ.
Одного дня дістали мешканці Жор-
нова вістку з сусіднього села, що
зближаються татари. В сусідніх
селах появилася несподівано великий
загін татар, що почали все нищити
і палити, а людей убивали і лише
молодих хлопців і дівчат забирали
в полон, щоби їх потім продати в
неволю.

Люди з присілків Жорнова по-
чали втікати в ліси і дебри, заби-
раючи з собою все, що могли, бо

Важні уваги дописувачам.

Пригадуємо ще раз, що дописи треба пи-
сати на одній сторінці, чорняком, корот-
ко, а під дописом крім дописувача і свід-
ків має бути підпис мужа довіря. Дописи
писані невразно, олівцем і задовгі, а так
само не підписані кидаетмо без відповіді
до коша.

Хто посилає знимку (фотографію)
гуртка, хору або ишу до поміщення, той
від тепер мусить заплатити за зроблення
кліші 10 золотих, бо Редакція поносить ве-
ликі кошти за роблення кліш із тих фо-
тографій. Але тих грошей не треба поси-
лати рівночасно в фотографію, аж тоді,
коли вичитає в газеті, що та знимка піде.
Доки посиланий знімок не прише 10
зол., доти знімки не вмістимо. В сліду-
ючій числі напишемо, котрі в надісланих
уже знімках добрі до поміщення і за ко-
трі треба прислати належитість.

Разом з дописами присилають до
нас просьби за порадами і поясненнями
про инші установи (прим. про Товариство
Інвалідів, „Просвіту“, „Р. Школу“, „Т-во
Емігрантів“, „Дністер“ і таке инше). Про-
симо з такими запитами про ті Товари-
ства звертатися просто до тих Товариств,
а не до Редакції. Редакцію можна просити

тільки о поради правні, господарські і во-
теринарні.

Та які би там не були письма, як во-
ни писані олівцем і невразно, не читаємо
їх, бо що дня дістаємо сотні листів, отжи
можемо прочитати лише виразні і ко-
роткі.

Вірші, які приходять до Редакції
вже не звертаємо. Котрі в них за слабі,
нищимо, а ліпші переходимо і в міру мі-
сця містимо. Але в переписці вже не бу-
демо про них згадувати, бо нема місця.
Хто хоче мати відповідь на лист, нехай в
своїм листі прише готову адресу, щоб
до себе коперту в маміленьким аничком на
25 гр.

П. Т. Податок і ватент для за-
валя. Купіть собі календар „Золотий Ко-
лос“ і в нім найде все точно про всі на-
датки.

Усім Читачам „Народної Справи“ ДО ВІДОМА І

Після звинення торговельних агентів Ле-
ційною Спілкою „Полотно“ у Львові, та з
наслідок ліквідації тойж Спілки, яка де-
скуповувала серед українського селянства
повіско, клочча, пряжу та міняла їх на се-
лянську мануфактуру й всілякі матерії,
відкрито у Львові нову україн-
ську ткальню і склад мануфакту-
ри під фірмою „Господар“.

Управителем цієї фірми є довголітній
співробітник бувшої Акційної Спілки „По-
лотно“ — гр. Іван Завадка.

Звертається увагу всіх заінтересованих
громадян, щоб збуваючи свій продукт, під-
держували усіми засобами нове підприєм-
ство і тільки до фірми „Господар“
пересилали назбиране клочча, по-
віско, пряжу і т. п. в обмін за на-
явні инші готові товари.

Солідна і фахова управа нової фірми
„Господар“ ручить за найкориснішу і най-
більш совісну обслугу для всіх своїх до-
ставців.

Піддержуйте рідну торгівлю і промисл
не вірте облесним словам ріжних чужих,
ворожих нам обіцянок.

ЛІКАР

Др. Кость Боярський
ординує в Королівці, пов. Борщів

знали, що не застануть каменя на
камені. Та одну дівчину таки ді-
гнали татари під лісом, а що вона
не давалася взяти себе в неволю,
то зарубали її. На тім місці стоїть
і тепер камінний хрест, котрий по-
ставили її родичі.

Другого дня почали татари на-
ступати на місто і на одну гору,
що стоїть над сусіднім селом і зва-
лася тоді „гора собача“. Вся залага
Жорнова кинулася обороняти місто.
Татари здобули „Собачу гору“, що
стоїть у віддалі одного кілометра
від Жорнова. Потім узяли два кур-
гани під містом і рушили приступом
на вали. Зачалася кровова битва, в
котрій полягло багато татар і нашо-
го люду. Ще й тепер вигрібують
людські кости на тих місцях, коли
щобудь копають, або орють. Опо-
відають про геройського козака
Нечайного, що боронив з малим від-
ділом козаків той замок і Жорнів
та згинув під татарськими шаблями.
Нарешті татари здобули Замок і
впали до міста. Богато народу по-
рубали а багато взяли в неволю і
повязали шнуром. Місто зруйну-
вали і спалили, укріплення розки-
дали і оставили тільки румовища.
З усього населення міста вратувало-
ся лише дві родини, що сховалися
в ровах: Попілі і Коцюбинські.
Довгі часи жили ці дві родини са-
мі на руїнах, аж згодом спровади-
лося сюди 12 родин із оселі Сит-
ного і поприходили туди жити ще
другі люди і збудували оселя, яка
є до тепер. Але до давньої краси
місто вже не вернуло.

Упавші в бою татари і наші
люди були поховані так мілко, що
кости валялися й на поверхні землі.
Недавно один селянин виорав кі-
стяк чоловіка і було пізнати, що це
татарський воїн, бо мав на грудях
останки мідяного панцира.

Татари шукали тоді скарбу в
місті, бо довідалися, що управа міс-
та закопала перед битвою скарб
десь у рові під водою. Але того
скарбу не нашли і тому були дуже
люті. За тим скарбом шукали на-
тім і вратовані люди, та також ні
знайшли, бо не знали, де закопаний,
а ті, що закопували, погинули в
битві. Перед світовою війною за
царської Росії приїжджала сюди
комісія з Житомира і шукала того
скарбу, бо про нього все говорять
люди. Але й комісія не знайшла
нічого, хоча шукала дві неділі. Ви-
копали тільки кілька бочок зі смо-
лою, які колись запалювано для
оборони міста. А всякі инші речі,
як старинні сокирки, лопатки, гор-
щики гарної роботи і всякі монети,
викопують ще й тепер при копан-
ню ям і при орці.

Тепер село Жорнів має 162 ро-
дини, народ гарний, але замало
культурний, не горнеться до освіти,
тільки любить пиячити і бешкету-
вати. А варто, щоби потомки тих,
що вміли колись життя своє клас-
ти за рідну оселя, були свідомими
людьми. Бо лише свідомі зуміють
у потребі так само одностайно по-
стояти за своє рідне і не побоїть-
ся жадного протиставлення.

НАША ГРОМАДА.

Наша Редакція має в своїй не легкій праці ту потіху, що згуртувала довкола себе велику поважну громаду свідомих людей. Свідомих людей, тих, що пильно передплачують і читають нашу часопис, є вже десятки тисяч, стільки, що ніодна українська газета ще ніколи не мала. Варто придивитися тій гарній громаді.

Як би ми скликали десь якийсь зїзд усіх наших передплатників, то зїхаласяб велика сила народу така різнобарвна, як цвіти в полі. Тай той зїзд мусілиби ми скликати десь на якийсь великій леваді або на полі, бо нема такої великої будови і сали, яка вмістилаби в собі всіх наших передплатників.

Загралаби барвами наша громада, тут булиби люди з усіх сторін нашого краю у своїх строях. Мабуть найбільше булоби людей у чорних „петехах“, сіраках і байбараках з Підгір'я і з Покутя, дуже багато булоби свит з Поділля, був би спорий гурт барвистих „киптарів“ з Гуцульщини, кожушин з Бойківщини і Лемківщини, довгі свити і кожухи з Волині. Поміж мужеською громадою красувалисяб пестрі строї наших чесних читачок у дівоцьких і жіноцьких цвітистих уборах з усіх сторін.

Ті всі люди говорилиби живо й цікаво, а їх голоси розходилисяб по всій Україні на крилах вітру. Говорилиби своїми говорами, бо українська мова богата в говори, як красне дерево богате в галузя, але всі ті говори зливалисяб в одну українську мову, як те галузя сходиться в одно дерево, і тому всі розумілиби себе дуже добре.

Якби ми вже почали наради, то кождей по черзі висловлював би свої думки про нашу газету, а ті думки булиби різні, як різні є ті численні листи, що до нас приходять. Правда, всі наші передплатники прагнуть добра своїй газеті, але не всі однаково собі її представляють. Одні говорилиби (так,

ДО 31. СІЧНЯ!!

ЧИТАЙТЕ УВАЖНО!

До 31. січня мають усі передплатники доповнити **залеглу передплату**, як її ще хто винен за 1929 рік.

Рівночасно з залеглою передплатою за 1929 рік, має кожний **відновити передплату на 1930 рік**, бодай на два-три місяці (I квартал 1930).

Та **найліпше** прислати піврічну або річну передплату (6 або 12 золотих) на 1930 рік, бо тоді той передплатник може ще й **одержати надгороду**.

Хто не приїде до кінця січня 1930 року залеглою довгу за 1929 рік і бодай одномісячної передплати на 1930 рік, того не будемо вважати нашим передплатником і **здержимо йому висилку газети**; та нашої належності будемо примушені доходити іншою дорогою. Не можемо дозволити, або хтось читав газету задармо, бо тим шкодить, він редакції, наражуючи її на втрату, тай шкодить совісним передплатникам, бо через таких „післяплатників“ газета не може добре розвиватися.

як пишуть), щоби ми писали більше „Що в світі чути“, другі хотілиби, щоби було більше новинок, треті, щоби давати пів газети господарських справ, а четверті, щоби тих справ було дуже мало, а багато оповідань. Одні сказалиби, що втішилися, як ми почали писати сторінку для дітей, і сторінку для жіноцтва, а другі заперечилиби, що тої сторінки не треба. Одні хотілиби, щоби газету висилати на їх адресу, а другі, аби висилати на руки мужів довіря.

І скажіть, любий читачу, чи легко булоби нам усіх їх задоволити і всім догодити? Ні! Здавалосяб, що прийдеться хіба для кожного друкувати іншу газету, а то неможливе, бо газета може бути така дешева тільки тоді, як її друкується десятки тисяч однаково. Якби хто хотів написати й видрукувати собі одну газету для себе, то вона коштувалаби його не один золотий, але принайменше кілька

тисяч золотих місячно!

Та ми постаралисяб, усіх тих промовців погодити. Нам не булоби це тяжко, бо передовсім є важні річі в нашій газеті, які всім подобаються. Всі призналиби нам (як признають в листах), що ми пишемо зрозуміло, що накликаємо народ до єдності і згоди, і хвалять собі, що помагаємо в нещастю.

А про інші речі ми сказалиби: покищо мусить так бути, як є. А коли свідомих передплатників буде ще більше і коли всі вони будуть точно відновляти передплату, то газета зробиться ще краща і більша і кожний знайде в ній багато цікавих для себе писань. Щож до жіночої і діточої сторінки, то ми легко переконалиби і тих небагатьох, що її собі не бажають, що велика користь буде всему нашому народови (отже і тим, що не мають жінки ні дітей), коли ми освідомимо наше жіноцтво і виховаємо діточки на свідомих людей.

При кінці наради виступив би Іван Сорокатиї, якого певно не забраклоби на тім чеснім зїзді, і вишкварив би промову до складу й прикладу, таку, що всіх до решти поєдналаби і погодилаби. І всі тоді булиби певні, що Редакція однаково любить всіх своїх читачів і робить так, аби всім було добре, та ще постарается всіх задоволити.

І тоді всі сердечно розпрашались і покріплені на душі розійшлисяб по своїх селах. У своїх сердцях рознеслиби світло єдності між народом і в згоді почалиби працювати для добра всього народу.

Може коли пощастить нам улаштувати такий зїзд, щоби всі передплатники нашої газети запізналися і побачили себе. А тимчасом єднаймося духом, всі бажаймо одного і того самого, а тоді певно ліпша доля до нас усіх завитає, чого в день Різдва Христового Редакція всім щиро бажає!

Редакція.

Ворожба на 1930 рік.

1) В році тисячу дев'яťсот трицять буде щаслива та околиця, В котрій такі люди пробувають, що алькоголю не вживають!

2) В році тисячу дев'яťсот трицять буде щаслива та молодича, Котра такого мужа має, що коршму, як чорта оминає.

3) В році тисячу дев'яťсот трицять буде щаслива така дівича, Котра такого милого має, що „Народню Справу“ заєдно читає.

4) На це, мої братя, вважайте і добре собі поступайте, За те як прийде рік тисячу дев'яťсот трицять сім, то буде добре всім!

Так пише Михайло Покарський з Сільця п. Підгайці.

—о—

Юра Шкрумеляк

Непростий кінь.

(Воєнний різдвяний спогад).

Молодий господар Ілько Войчук важко працював, доки придбав собі сяке-такє господарство. Від батька дістав морг поля, жінка мала приданого один морг — тай так почали жити.

Десь на другім році свого газдовання придбав собі Ілько одного коня. Не молодий уже це був кінь і досить хирлявий, з великою близною на ребрах, тільки масть мав гарну, чорний, як галка. Чи виплачувався він Ількови, чи ні, не знаєти, — досить того, що Ілько дуже любив його і доглядав тай по роботах не дуже ганяв. Люди намовляли Ілька:

— Продай того здохляка, та купи собі ліпшого!

Але Ілько й слухати не хотів. Гладив свого „крука“ по гриві, розмовляв з ним, як з чоловіком тай далі тримав у себе.

Люди дивувалися і посмішкувалися:

— Ілько має жінку тай коня, але кінь мабудь йому ще любіший,

Ідемо полями, свіги в брід, заверуха, що аж гей.

як жінка. Так, мовби він і з ним також узяв який слюб!

— Ой, узяв слюб, узяв! — говорив тоді якомсь загадочно Ілько. — А ви не посмішкуйтеся, як нічого не знаєте і не розумієте...

І справді люди нічого не розуміли й не знали, за що Ілько так любить свого коня.

Аж якомсь порозуміли. Минулого Різдва посходилися старші й молодші в читальні, заколядували,

прочитали дещо, а потім заговорили про всяку всячину.

Зійшла мова й на господарку, про те, чи коні виплатиться тримати.

— Що коні вже не варто тримати, то пишуть у книжках і в газетах! — говорив старший господар Максим Бень. — І правду пишуть. Кінь більше зїсть, як заробить. Але є ще такі між нами, що аби вже й ніхто в світі не тримав коня, то вони ще будуть тримати. Що то може бути?

Тепер Ілько Войчук не втерпів і відповів:

— Коли то камінець у мій сад, то я вам оповім, чому тримаю свого коня і буду тримати, доки в мене не згине зі старости! Аби ви не сміялися з мене і з мого коня...

Всі зацікавилися, що то Ілько скаже, і втихли.

— Як по розпаді Австрії зачалася наша війна, я зараз зголосився, хоча ще й не відпочив тижня по Італії. В Станіславі приділили мене до стрільців і ми поїхали на фронт. Але що я за Австрію був при вуланах, і довго служив за „мельдерайтра*“, то мене приділили там до Другої Бригади до кінного відділу, що ходив на стежі і

*) Вістовий.

До складу й прикладу.

Де був я на Святий Вечір.

Йде Свят-Вечір, я думаю: відпочинок буде! Та не дали відпочати мені добрі люди...

Ті вже пишуть, ті вже просять, грозять, закликають, та це знак для мене добрий, що не забувають.

Пише Федір: „Чемно прошу до моєї хати, як не прийдете, то вже Вас і не хочу знати! Я зібрав у себе добрих наших приятелів, із Торбинців, із Вербинців та й із других селів“.

Ну, думаю, не відпрошусь, мати моя мила, мушу слухати народу, бо народ то сила! Збираюся, як до штурму, палицю у руки, бо до Ясного дві милі то не легкі штуки.

Йду полями, долинами, ще лиш вечоріє, ось, церковця вже у Яснім, мов золоте мріє.

Входжу в Федорову хату: „Христос народився!“ А він радісно „Славіте!“ і низько вклонився.

Оглянувся я по хаті та й занімів з дива! Ото мені люба хвиля, година щаслива!

Біля столу товариство прекрасне та миле: Гриць, Петро, Матій, Нікола, Михайло, Данило.

Є і Юра з Криворівні, Онисим з Волині, є всі, з близька із далека, навіть кумзі Сприні.

А між ними й господині, ясні, мов зірничі, є Марія, Настя й Ганка з Кидрів Білолиця.

Привитався я сердечно, до столу сідаю, й діточці між нами красні, мов цвіті у маю.

На столі стоять дві свічки, одна Господеви, друга тим, що послужили рідному краю...

По молитві дід старенький, ставши на покую, взяв у ложку і кидає аж під стелю кутю.

А потім ми божі дари в мирі споживали, по вечері всі поважно заколядували.

Каже Федір: Чесні гості, ви моя потіха! Най вам щасте злотом сиплеться із повного міха! Ви мою убогу

... і клякнув я й товариство усе повклякало.

хату нині звеселили, от, коби ви колядою і село почтили!“

А я кажу: „Певно, певно, йдем колядувати, щоби звичай старосвітський красно ісповняти!“

Втішивсь Федір та й говорить: „Тож дуже вас прошу, зробіте селу потіху, велику, хорошу!“

Повставали ми за столу та й виходим з хати, до села нам треба полем стежку протоптати.

Ідемо полем, аж тут кличе кум Грицько Мотика: „Подивіться що за ясність на небі велика!“

Подивились ми і здива стали на городі: То зоря так запалала і світить на сході!

Всі ми стали, ані слова, так нас поразила! Дідусь шепче: „Ще ніколи отак не світила!“

І мене те красне диво так за серце взяло, що клякнув я й товариство усе повклякало.

Чую, мовлять всі молитву, молитва їх тиха: „О спаси нас, Народжений, від горя та лиха!“

Шепче Гриць: „О, ясна зоре, осіни Поділя, най цвите і най красуєсь, мов пахуче зілля!“

А Матвій: „Зірнице божа, дай нам ще діждати, щоб Підгір'я перестало гірко бідувати!“

А Нікола: „Мила зірко, осіни Покуття, щоб зажило бистро й

вільно, мов ті води Прута!“

Шепче Юра: „Засвіти нам, ти небесна зоре, най весело усміхнуться ті гуцульські гори.“

А Михайло „Ясна зірко, засвіти так ясно, най брат - бойко ще діждеться жити красно й щасно.“

Кум зі Сприні: „Люба зірко, ясна та весела, пробуди зі сну твердого ті лемківські села.“

Онисим говорить: „Зоре, будь нам добра мати, осіни Волинь широким світлом благодати.“

Просить Ганка: „Ясна зірко, зволь нам так яснити, най будуть щасливі й красні наші любі діти.“

Тай замовкли. А я кажу: — „Зірненько небесна, ти усе му світу світиш, красна та чудесна.“

„І голосиш всему світу, що Спас народився, ой, світи так, щоб наш нарід увесь звеселився!“

„Най усюди де лиш мова вкраїнська лунає, щастя й доля, мов те сонце, ясно засяє!“

„Най те Божее Дитятко, що ось народилось, зволить дати, щоби наше благання сповнилось.“

„Най усі ті наші просьби заміняться в тіло, дай нам, Боже, довершити велике діло.“

Так сказав я, аж тут з боку щось десь затріщало, ми оглянулись, а там щось через пліт упало.

Приглядаємо, а то хтось у темнім кабаті, впав на землю та й здригається, та не може встати!

Бо що встане, знов собою до землиці вліпиться, та й рукою очі криє, мов його щось сліпить.

Я до нього приступаю та й кличу: — „Вставайте! Ідіть до дому і в ту нічку щастя не шукайте! Я помігби вам устати та й подавби руку, але Бог дав по заслугі вам терпіти муку. Ми молилися тут Богу та й зірці кланялися, а ви злобно і нечутно аж до нас підкрилися. Ви думали, що ведемо якусь політику, а ми тутки подивляєм ту ясність велику.“

Встав та й кабат, забурав щось, якось по чужому, обернувся, мов неспитний, та й пішов до дому.

А я кажу: „Це знак добрий, що та ясна зоря ще освітить і звільнить нас від журби і горя.“

„Бо молитву нашу щирю ласкаво приймила, а того, хто зле подумав, до землі прибила.“

„Отак Правда всю неправду буде прибавати, того всім Вам в цей день жити!“

Іван Сорокатий

Лист із Волині.

Ніч холодна, непроглядна,
Десь у гаю сич квилить,
Навіває в серце смуток,
Наші груди нам гнітять.

Мов по Мамі у жалобі
Плачуть діти у хатині,
Певно й так сумно в гробі,
Як у нас тут, на Волині:

Але як по кожній ночі
Ясне сонце сходить все,
Так і нам ще, волянкам
Певне сонце те зійде.

Бо і ми вже пристаємо
До свідомости й освіти,
Вийдуть ще на ясну стежку
І знайдуть ще Матір діти!

М. Ч. з Дорогоставів.

розносив усякі вісти до Команд. Мені дали гарного молодого чорного коня, що на нім їздив перед тим інший вистовий, котрий згинув саме два дні перед моїм приходом. Мій кінь відразу привик до мене, як до старого знайомого, бо я вмів з ним обходитися. Тай полюбився ми, як два приятелі, бо хоч то рахувати звиріна, але доброго чоловіка чую. Робив я з ним службу на фронті через цілу зиму й літо, та й на нім поїхав за Збруч, як наші відступили. І там вірно він мені служив, а як я захорував на тифус, то мої товариші затримали його для мене, аж я поздоровів. Треба було видіти, як мій кінь утішився, коли я знову прийшов до нього по двомісячній розлуці.

І ми знов зачали робити службу, аж доки оба не потерпіли. Бо кінь на війні терпав так, як і воєк, наступає, відступає, хорує, буває ранений і не один паде в бою трупом. Хто був на Україні з нашим військом, що мусіло боротися на три фронти, той знає, що то за біда була. Не знати було, з котрого боку стеречися, з усіх сторін чигала на тебе небезпека. Та мені якось велося і все мій кінь виносив мене з напасти. Аж доки не впав. Так, він упав разом зі мною, а було це на сам Святий Вечір 1920 року.

Наша бригада стояла в переїзді зі Жмеринки до Крижополя, а в Крижополі стояла наша Команда Армії. Якось мизастрагли на двірці в Бірзулі і ані руш далі. Стації забиті поїздами, не пройдеш. За нами наступають більшовики, ми ніби то з денікінцями, але дивимось на них і вони на нас вовком, а по селах усякі озброєні вагаги, одні справедливі повстанці проти ворогів, а другі такі, що нападають на кожного, хто слабший. Не знати було, кому вірити. Тому й телефоном чи телеграфом годі було подати важні вісти, бо міг хтось переловити. Тож усе важніше переносили кіннотчики-вистові. А нас при Бригаді було ще всего трьох, а я вистун, найстарший. Всі інші ще хорували. Кличе мене адютант Бригади та й каже: „Ілька, збирайтеся, поїдете до Команди в Крижополі, повезете дуже важну відомість. Мусите бути ще перед семою вечером там, на місці!“

Взяв я лист, сховав у пазуху та й по полудні, як уже вечеріло, майнув з двома товаришами до Крижополя. Ідемо полями, сніги вбрід, заверуха, що аж гей. Десь далеко блимають світла, але ми тримаємося на боці від хатів. Померзли ми, коні падають з утоми, але пробиваємося вперед. Непроїхали ми ще й

милі, як з якогось ліска посипалися на нас стріли. Густо, один по другім, свищуть над вухом. Та Воля Божа! Завертати не будемо. Не сміємо. В одній хвилі чую, що мені зробилося десь у правім боці дуже горячо, а рівночасно мій кінь спотикнувся. Але не зважаючи на ніщо, їду далі. Нарешті ми добилися до кращої дороги і пішли чвалом. В сімй годині стали ми в Крижополі на двірці, перед Командою. Я скочив з коня і побіг віддати лист. За хвилину вернувся, дивлюся, а мій кінь лежить. З його ребер пливе кров! Я кинувся до нього, а тут кличе мені над вухом мій кіннотчик Сава: — „Пане вистун, ви ранені! Дивіться, цілий ваш плащ у крові!“

В тій хвилі я впав зімлілий. Опритомнів я в Вапнярці на двірці, десь у три дні потім. Моя рана в правім боці не була тяжка, але виплило багато крові і тому я ослаб. Питаюся, де мій кінь. Ого! махнули рукою. Лишився в Крижополі, мертвий! Що було діяти? Всю дальшу війну перебув я вже без свого коня, хочай не забував його ніколи і все згадував.

А вже в кілька літ потім вибрався я на ярмарок у наше містечко, хотів купити якусь корову.

Ходжу по торзі, шукаю корови, аж дивлюся, якийсь чоловічина тримає за узду коня. Алеякого коня! Чорний кінь, худий, марний, але подібний до мого воєнного, як око до ока. Приступаю і каменю з дива. На його ребрах з права виразний знак по дакій рані! Заговорив я до нього: „Круку, то ти?“, а він як заіржав та морду просто мені в руки! Розплакався я, аж люди дивуються, заплатив ціну без годження та й забувши за корову, вернувся з конем до дому.

— Так, мої братя! — зітхнув Ілько. — Це мій кінь, що воював зі мною від Львова до Крижополя. Яким чудом дістався він до мене, не знаю, але видно, що Бог так судив, аби цей кінь доживав у мене свого віку. Я дивлюся на нього та й сумно мені й радісно. Сумно, бо нагадую собі, як ми бідили за свою справу, а радісно, бо знаю і вірю, що ті муки і бідовання не пропадуть даремно.

Усіх зворушило це Ілкове оповідання і вже ніхто потім не смів насміхатися з його коня. Всі дивляться на нього, як на героя, що вірно сповняв свою службу аж до остатку своїх сил.

.....

ПАМ'ЯТАЙТЕ ЗА „РІДНУ ШКОЛУ“!

З нагоди Свят видрукувала Управа „Рідної Школи“ таку відозву до всіх свідомих Українців:

„Українська Громадо!“

З надходячим Різдом Христовим приходимо до Тебе, Українська Громадо, зі щирим святочним привітом.

Приходимо до Вас, Українські Сино й Дочки, з пригадкою та горячим закликом, щоб Ви, переповнені радістю з нагоди великого свята Різдва, все й усюди пам'ятали за ту народню установу, яка стоїть на сторожі національного виховання доростаючого покоління.

Ця установа то „Рідна Школа“

По прийнятому звичаю нехай ніхто зі свідомих громадян не відкажеться в це свято зложити від себе даток на таку високу й конечну для народу ціль, як „Рідна Школа“, та нехай при всякій святочній нагоді дасть почин до збірки в її користь.

Кожду коляду під сільською стріхою чи в міських кімнатах — нехай стріне щедрий дар на „Рідну Школу“.

Нехай кожда товариська гутірка й забава принесе „Рідній Школі“ відповідний дар-поміч для її великої праці.

Пам'ятаймо, що „Рідна Школа“ мусить бути завжди одною з перших цілей нашої жертвенности та, що січень, місяць Різдва й Коляди призначений для жертвенности на потреби тої установи.

Рідна Школа вірить, що Ви не заведете її надій, але як усе, так особливо в дні Різдва причинитеся своїм даром до кращого й буйнішого розквіту нашого рідного шкільництва.

Пам'ятаймо про це в день Різдва Христового!

Головна Управа „Рідної Школи“.

Яка буде зима?

Багато пишеться про цегорічну зиму; що буде остра, лагідна, переплітана — і проче, — а ніхто ясно не пише, чому? Написано, що так віщують „астрологи“. На мою думку всі астрологи мали бути неможуть; а однак всі можуть знати, яка буде зима.

Природа нашої матусі землиці дає свої вказівки і остероги наперед, тільки треба на них звертати увагу і запам'ятати, а саме:

I. Літом.

Коли по городах і полях, — межами є багато муравлиних купин (гнізд) високих і великих, — зима буде люта (остра). Як їх мало або цілком нема — зима буде лагідна або дуже слаба.

II. Осінню.

Коли відлітають птаці: бузьки, журавлі, круки відлітають пізно і дуже високо в горі, — зима буде пізна і лагідна. Протівно: Коли летять дуже низько і вчасно, — зима буде остра і скоро.

Коли дуби зародять сильно жолудь, — зима буде остра. Не буде жолуди, не буде зими острої.

Коли на старих смереках по лісах і по парках видно повно шишок (струків) від верха до спода — зима буде остра (люта).

Коли шишки є сподом, а серединою і верхом нема, то знак, що

початок зими буде острый, а середина і кінець будуть лагідні.

Коли серединою будуть шишки, то середина зима, а коли верхом, то кінець зими буде острый.

Цього року є шишки на старих смереках тут, в околиці Борщівщини тільки верхом, — то зима буде троха остра, але при самім її кінці.

Коли листя опадає з дерев скоро (нагло), в кількох днях (до тижня), зима буде остра (люта). Коли листя опадає поволи, довго, то зима буде лагідна, тепла. Цього року на декотрих деревах видно листя ще і тепер зелене в значній кількості, отже зима повинна бути лагідна. Хто на ці знаки буде що року уважати, буде знати, яка буде зима того року.

Степан Гайманович

За 6 або 12 золотих МОЖНА ДІСТАТИ МОЛОЧНУ КОРОВУ!

За ті гроші не купите корови нігде на ярмарку, ані навіть в рідного брата. Але можете її в щасливім випадку одержати від Редакції „НАРОДНЬОЇ СПРАВИ“, коли найдалі до 31. січня 1930 року пришлете нам піврічну (6 зол.), або річну (12 зол.) передплату на 1930 рік.

Бо між усіма тими передплатниками, котрі найдалі до 31-го січня вишлють піврічну передплату (6 зол.), вильосуємо — крім численних надгород по 6 золот.

також

**одну молочну корову
вартости около 40 долярів,**

а між усіх, що пришлють найдалі до 31. січня річну передплату (12 зол.), вильосуємо — крім численних надгород по 12 золотих — також

**одну молочну корову
вартости около 60 долярів.**

На кожних 50 піврічних передплатників буде вильосована надгорода в сумі 6 золотих, а на кожних 50 річних передплатників буде вильосована надгорода в сумі 12 золотих.

Котрийсь один піврічний передплатник буде мати щастя вильосувати одну молочну корову за 40 долярів.

Виказ піврічних і річних передплатників, що будуть допущені до льосовання, проголосимо в половині лютого.

Льосовання відбудеться при Комісії в нашій Редакції десь при кінці лютого. **При льосованню** надгород (день точно означимо пізніше) може бути присутній кожний передплатник.

Вильосовані грошеві надгорода по 6 і 12 золотих вишлемо на адреси тих кооператив і українських крамниць, в котрих надгороджений набере собі на ту суму товарів.

Дві вильосовані корови закупить Комісія з І. Сорокатим на місці і передасть тим, що виграють по корові.

Користайте, шановні передплатники, з доброї нагоди і чимскорше висилайте передплату на І піврік або на цілий 1930 рік, найдалше до 31. січня, бо тоді будете мати спокій з передплатою і в разі випадку маєте запевнену за допомогу, а крім того можете ще й виграти грошеву надгороду (6 або 12 зол.), або може вам пощастити виграти корову.

Рішайтеся на це самі і других наклонюйте! Бо при тім нічого не втратите, а можете багато зискати.

Висилайте передплату сейчас, а не відкладайте аж до послідного дня, бо тоді або гроший вам забракне, або щось инше може вам перешкодити у висилці гроший і не дотримаєте речинця.

Найдалі до 31. січня 1930 р.

Як тепер святкують на Україні.

Комуністична московська влада на Україні за Збручем заборонила підчас Різдвяних Свят дзвонити в церквах. Так то наші братя на Україні не мають права скликати вірних голосом дзвона до церкви. Та певно зійдуться всі вірні на молитву, радіти з Рождества, бо власне то Свято пригадає їм, що правда побідить кривду і що краща доля завитає.

Комуністи москалі знають дуже добре, що як відберуть народови віру в Бога, то відберуть і віру в свої народні сили і зроблять нарід московським слугою. Тому заборонюють дзвонити і вже й далі мо-

литися заборонять. Але вирвати віру з серця народу таки не зуміють, бо народ український здоровий, вірить у Бога і вірить та має надію, що прийдуть ще для народу кращі часи. Того нашим Братям за Збручем так щиро бажаємо, як і собі самим.

СТІННИЙ КАЛЕНДАР „НАРОД. СПРАВИ“

— З цим святочним числом „Народньої Справи“ розсилаємо всім передплатникам наш Стінний Календар на 1930 рік. Просимо вивісити його в своїй хаті на виднім почеснім місці, щоби він був прикрасою хати кожного нашого передплатника.

Українській Жінці.

Львів, 7. січня 1930. Ч. 4.

Вчіться на добру господиню!

(Як найскорше можнаби навчити сільських дівчат доброї домашньої господарки).

Нарікаємо, що сільські господині не вміють варити, не вміють шити білля, одягу, не вміють пекти хліба, прати білля і т. д. Деж вони мали всего того навчитися, коли не маємо ні одної школи для господинь? Навіть нема ні одної такої книжки написаної, так аби її могли легко розуміти сільські жінки та з них вчитися ліпшої господарки. Щож тут робити, аби мимо всего могли наші дівчата всего того навчитися і то скоро та без великих коштів. Чи таке в нас можливе?

Так, можливе, і я хочу подати спосіб!

Підчас мого перебування в Данії побачив я, що там майже нема наймичок. Але за те всюди бачиться так званих „дівчат-практиканток“. Скінчить дівчина 14. рік життя і школу, то родичі сейчас посилають її з дому до чужих людей, вчитися домашньої господарки. А діється це так: В селянських часописах повнісько менш більш таких оголошень; „Прийму дівчину практикантку до помічі в домашнім господарстві на правах рідної дитини. Наше господарство 12 моргів ґрунту і взірцеве куряче господарство (город, високомолочні корови). Сама навчаю кроїти і шити і т. д. Платня після умови (або 20 корон 44 зол. місячно) Н. Н. з... (місцевість).“

На таке оголошення зголошуються дівчата, що хочуть навчитися передусім ховати птицю та шити і кроїти. І то зголошуються дівчата з різних сторін і родин: дочки селян, дідачів, вчителів, лікарів, урядників. Бо в Данії кожда дівчина хоче всього навчитися.

Один рік служить-практикує в халупника, що має лише 10 до 15 моргів (бо там таких селян називають халупниками), бо там найліпше навчиться ходити коло курей. Другого року практикує наприклад у середняка: від 16 до 40 моргів ґрунту, бо на таких господарствах найліпше годують коров і свиний та є гарні городи і сади. Пізніше практикує ще дівчина в дідача, лікаря в містечку, адвоката в більшому місті. Всюди навчиться чогось нового. В одних варити, в других прятати, в третих вишивати.

Подумає може дехто, що дитина в чужих може змарнуватися, розпуститися. Противно, виховується може навіть ліпше, як дома. Бо рідна мама для дочки все поблагливіша, як чужі і її лекше розпустить. В Данії, як хтось приймає чужу дочку на науку, то уважає на неї як на рідну дитину. Бо в той сам час його рідна дочка також десь у чужих людей практикує і чужі заступають їй родичів. Тому з такою практиканткою поводяться як з рідною дитиною. Вона за той час не є чужою, але своєю. Вона мешкає разом з родиною, їсть то само, що всі, таксамо бавиться та працює. Як ідуть в гості чи до театру, то беруть також практикантку зі собою.

Щось подібного требаби запровадити також в нас. Бо є в нас багато господинь, наприклад жінок священників, адвокатів, лікарів, що ведуть дуже добре домашнє господарство. Якби вони хотіли приймати на практику селянських дівчат і вчити їх чистоти, варити, пекти, шити і т. д., кільки то просвіти між безпросвітне сільське жіноцтво могли би внести. Далеко більше, як через наради, кружки, забави. Тут інтелігентна жінка сталаб до спільної праці з недосвідченою, але чесною селянкою, аби практично нести знання і просвіту між сільське жіноцтво.

Коляда українського жіноцтва.

(На нуту: „Новая радість“)

По всьому світу йде добра новина,
Що Божя Мати породила сина.

Радіймо, сестри, веселій новині,
Гожі дівчата і всі господині.

Пісню співаймо, Христа прославляймо,
З низьким поклоном Ісуса благаймо:

Най будем пишні, як рибки в Дунаю,

Най будем щасні, як нивки в розмаю.

Най будем красні, як ті цвіти в гаю,
По всій Вкраїні, по всім ріднім краю.

Щасти нам, Боже, добру долю мати,

Чесно прожити, терпінь не зазнати.

Чесно прожити, народ звеселити,
На добру долю в Бога заслужити!

Про деякі страви на свята.

Як приправляється рибу.

Живу рибу треба сильним ударом по голові найперше приголомшити, а пізніше встромити в хребет зараз за головою гострий тонкий ніж. Забиту рибу оскробується з луски. Ліна, що має подвійну шкіру треба перед тим через пів мінутки парити в окропі. Але треба його в горшку добре прикрити, бо лин, навіть забитий вложений нагло до окропу любить ще підскокити, а навіть вискочити з горшка.

Забиту та оскробану рибу розтинається обережно на черевній стороні гострим ножом, зачинаючи від хвоста, аби не розрізати жовчезного міхура, коло печінки.

Вичищену рибу треба переполокати в кількох водах і посолити. Колиж риба має постояти кілька днів, то її не треба полокати, лише посолити випраженою сіллю а полокати перед самим варенням.

Варена і смажена риба.

Меншу рибу можна варити цілу, не краяну. Більшу рибу треба перед тим пократити. Велику рибу зачинається варити в холодній воді і вариться її на слабім вогни, аби не розварилася, бо не буде смачна, малу, або покрану можна кинути

до кипячої води. Як звариться, треба її вложити до приправи, багатої в цибулю і корія і далі легко смажити в ложці масла або олію. Вариться коротко 15 до 30 хвилин, залежно від величини. Як вже зварила, то очі побіліються і вибалушаться на верх.

Як відразу печеться риби без попереднього підварення, то треба її посолити обліпити мукою або мукою і третюю булкою і кинути на гаряче розтоплене масло, аби поволи зарум'янилися. Як зарум'яниться з одного боку, то обернути на другий бік, але перед тим більшу рибу треба пократити на круглі куски.

Голубці зі свининою.

Посікти мясо від стегна (кости) змішати з булкою, яйцем, перцем, підсмаженою в маслі цибулею, посолити і завинути в капустяні пелюстки, попарити їх попереду окропом.

Замість булки, можна вжити запарених гречаних круп, пшоно або рижу. Замість мяса, можна додати грибків, коли хочеться мати пісні голубці.

Вироблені вже голубці, складається до горшка або баняка, заливається окропом і вариться. Як стануть м'які, заправляється їх ще мукою зі сметаною, вариться ще раз, щоби закипіли і тоді вони готові.

Лист від господині.

Сиділа я лише вдома, нічого не вміла, та як пішла до читальні, всьо порозуміла.

Як прийшла я до читальні то місце зробили і всі — правда дуже гречно сидати просили.

Здивувались усі члени, щось буде нового, прийшла жінка до читальні, що то є такого?

Тай прийшла я до читальні до тої „Просвіти“, вона мені така мила, якби рідні діти.

Тай вас, сестри завзиваю, в читальню горніться і до доброї науки в добрий час беріться.

Щоб усі ви посходились в читальні „Просвіти“, бо там варта послухати, як жити на світі.

Пише вірші Сорокатиї, я їх все читаю, так собі їх сподобала, що й собі складаю.

І складаю і думаю, як би то вложити, щоби других не ганити, себе не хвалити.

Доки у нас ще не було „Народньої Справи“ то в нас люди так ходили, що все ніби спали.

Як „Народню Справу“ люди зачали читати, зачинають вже поволи зі сну уставати.

А як ще в село дістали той „Золотий Колос“, в нашім селі дався чути всюди рідний голос.

Прошу я вас, всі дівчата, і ви, молодіці, перестаньте час тратити на ті вечерниці.

Ліпше ідіть до читальні часопис читати, бо з вечерниць і з забавів живуть адвокати.

Тай я буду приходити, а дасть нам Бог щастя, а сей віршик уложила

Непийвода Настя.
(жена Яця зі Сновидова).

— 0 —

Вірші до дівчат, НЕХАЙ ЇХ НАВЧАТЬ.

Я до Вас нині, дівчата, одну просьбу маю, особливо несвідомих тут напамінаю. Щоб ви трошка розумнійше собі поступали, щоб ви більше в своїм серці свідомости мали. Та щоби ви трошка дбали за народні діла, а не тільки, щоби кожда все себе строїла. Ви всі знаєте строїться все на іншу моду, а не знаєте подбати для добра народу. На весілю чи музиці з хлопцями гуляти, а потім ще десь під плотом до рана стояти. Є тут у нас таких пару, вони то вже знають і на собі ту нагану певно відчують. Бо не хочу по імені тут їх виславляти, що цурались у поході процесію брати. Повбирались у ті шовки, в лякерові мешти, встидаються такі пані процесію нести. Каже: „Де там, я не піду, най ідуть ті менші!“ Але як десь є музики, то вони є перші. Тож, дівчата, майте розум, щоб ви тее знали, щоб ви більше в таким разі так не поступали. Бо нам треба не строїться ні гонорувати, а нам треба до просвіти руки прикладати. Бо як лихо, мої любі, робити будете, то ніколи до кращого діла не дійдете. Ліпше собі подумайте і не робіть більше так, всіх вас просить і звиває із Кривого

Парубчак.

УКРАЇНСЬКІЙ ДИТИНІ

Різдво Христове.

Коли ми були останній раз перед святами в школі, сказав нам наш пан учитель:

— Діти, завтра вже нема науки, бо починаються святочні ферії. А чи ви знаєте, які свята зближаються?

— Знаємо, знаємо! Різдво Христове! — загула ціла наша класа.

— Так! А на яку памятку святкуємо це свято? — запитав учитель.

— На ту памятку, що Ісус Христос, син Божий народився! — сказав Василь Калина, мій сусід.

— А коли це було, хто з вас знає, діти?

— О, то було давно! — відповів цікавий Данилко Федів. — Дуже давно. Від того часу йде вже тисячу девятьсот трицятий рік!

— Так, Данилку, бо ми християни, числимо роки від народження Господа Христа! — сказав учитель. — А не знає з вас ніхто, чому ми почитаємо Христа і рік, річно так радісно святкуємо Його Різдво?

На це питання вже ніхто з нас не вмів складно відповісти, тому наш учитель пояснив нам це сам ось так:

— Ісус Христос народився на світ чоловіком і навчав людей, щоби всі люди любилися між собою, як братя, а за це буде їм добре.

Та як тоді, за часів Христа, так і до нині є в світі

такі люди несправедливі, що других не люблять, кривдять і угнітають.

Та Ісус Христос сказав, що правда ще запанує, а кривда пропаде. І всі терплячі вірять, що так буде, бо христові слова мусять сповнитися. Чи наш народ панує чи терпить?

— Наш народ тепер терпить, пане професор! — сказало кілька розумніших хлопців.

— Отже повинен тішитися Різдвом Христовим?

— Так! Так! Повинен дуже тішитися! — закликали всі.

— А чому, Івасю? — запитав мене учитель, бачучи, що я щось хочу сказати.

Я встав і відповів: «Різдво нагадує нам, що Христос Бог голосив любов і правду між людьми і запевнив, що правда побідить, а неправда й кривда пропадуть. Отже разом з Ісусом неначе народилася й правда. А що наш нарід терпить через неправду, то тішиться, що народилася правда. Тішиться, бо вірить, що та правда скоро прийде до нас і звільнить нас від усякого зла, що нас гнобить».

Івась Мізинчик.

ХРИСТОС
РОДИВСЯ!

СЛАВІТЕ
ЙОГО!

Коляда українських дітей*).

Добрая новина: нині Діва Сина
(2) Породила в Вифлеємі Марія
Єдина.
Сходить ясна зірка тай стала
ясніти,
(2) Всі весело заспіваймо, укра-
їнські діти!
Най співують з нами любя мати
й татко,
(2) Всіх полюбить, всіх пригорне
Божее Дитятко.
Бавиться Ісусик на пахучім сніг,
(2) Заспіваймо, любі діти, по
всій Україні!

По всій Україні по всім ріднім
краю,
(2) Заспіваймо, щоб ми цвили,
як ті цвіти в гаю.
Колядуймо щиро від хати до
хати,
(2) Щоб нам зволив Народжений
щастя й долю дати!

* Цю коляду можете співати так, як
„Дивная новина“.

ЛИСТИ ВУЙКА ПЕТРА.

Третій лист.

Плакав Лесик-молодець,
Що вломився олівець,
Перо притупилось,
(А може й згубилось!)
З книжки картка лиш одна,
Ото Лесик сирота!

Каже батькови: „Купи!“
Батько каже: — „Зароби!“
„Як будеш що день сидати
й вечером мені читати
„То газету, то книжки,

„То новенькі колядки, —
„То такий буде кінець,
„Що заробиш олівець!“

Вже наш Лесик пильно дбав
Вечорами все читав
А при тім і сам, бувало,
Научився він чимало.
Пильно працював юнак,
Аж раз батько каже так:

„Ну, мій Лесю, щоб я жив,
Ти на книжку заробив,
На перо тай олівець —
Чемний з тебе молодець!
Та крім того ще на свята
Гарна жде тебе заплата:

Куплю шапку з баранками,
Тай ще книжку з образками!“

В день Свят-Вечора ходив
Батько в місто і купив
Лесикови ті гостинці
Тай приніс їх у торбинці.
Хлопчик тішиться, танцює,
Разом з батьком колядує.
І думає собі Лесь:

„Оплатився труд увесь!
Хто щось в світі хоче мати,
Мусить чесно працювати!“

— 0 —

Листи до вуйка Петра

Сиджу собі при віконці
Тай думку думаю,
Що учитель наш поїхав,
Іншого не маєм.

А то добрий був учитель,
Управитель школи,
Вже мабуть ми не дістанем
Такого ніколи.

Суне сніжок з полонини,
Як свати до хати,
Є в нас добра учителька,
Це мушу признати.
Уже одна приїхала,
Ще друга приїде,
Як і друга не так вчити,
То нам добре піде.

Бо не наша українка,
Добре нас навчає,
З нами разом дуже мило
Книжочки читає.

Часом тим, що пильно вчаться,
Цукорки приносить, —
Дуже добра!

Це написав Вам
Тучкович Йосиф,
літ 12
в Камінці пов. Сколе.

II.

Кланяюся до Вас, вуйку,
Школярка маленька,
Буду до Вас щирі листи
Писати з частенька.
Бо в народній школі вчуся,
Вчуся дуже добре,
Бо наука в життю добра,
Як той хліб у торбі,
Наш пан вчитель в Рідній Школі
Гарно вчить писати,
І співати на концерті
І декламувати.
Тому раджу в Рідну Школу
Всім дітям ходити,
Бо в ній все є зрозуміле,
Вона вмє вчити.
А тепер Вас, любий вуйку,
Я поздоровляю,
І кінчу, бо ще задачу
Написати маю.

Лесья Антоневич.

Івась до тети йде з клунком,
Казала мати: „Йди містком!“
Та наш Івасик не такий —
Іде по лід, хоч лід тонкий.

Як лиш на леді опинивсь,
Хруп! Лід під хлопцем заломивсь,
Івась під лід паде в ту мить,
„Рятуйте!“ бідний він кричить.

На щастя вуйко йшов туди
І витяг Івася з води.
Івась ридє і кричить,
Від зимна тіло все тремтить.

Від того наш Івась лежав,
Два тижні тяжко хорував.
Тепер Івасю, не забудь:
Послушний мамі завжди будь!

ЩО В СВІТІ ЧУВАТИ?

З останнього передсвяткового тижня маємо кілька політичних новин.

В Німеччині

було в неділю 22. грудня те голосування (плебісцит), чи Німеччина має платити Франції відшкодування, чи ні. Та можна сказати, що німецькі націоналісти цим разом програли. Правда, всіх голосуючих проти відшкодувань була величезна більшість, бо проти відшкодувань упало 5,825.000 голосів, а за відшкодуваннями лише 387.320 голосів, але це не є перемога, бо взагалі те голосування уневажнень. Уневажнень тому, що в голосуванні мало взяти участь принайменше 20 мільйонів людей (половина виборців), аби плебісцит був важкий, а тимчасом, як видно з підвищеного обчислення, голосувало всіх заледво шість і чверть мільйона. Справді націоналісти ще обстоюють при тім, що вони перемогли, і кажуть, що тут рішає більшість тих, що голосували, але закон передбачує, що до важности плебісциту треба, аби в голосуванні взяла участь найменше половина всіх виборців.

З того плебісциту виходило, що німці загалом є тої думки, що треба якось лагодити з французами й другими, що мали щастя в світовій війні, а тимчасом зміцнілися всередині, щоби знову стати силою і колись диктувати тим ворогам.

З більшовицької Росії

доходять вісти, що на теперішнього голову уряду, Сталіна, був приготований замах і то приготували самі більшовицькі урядники в Москві. Вони хотіли вбити Сталіна, а на його місце поставити когось із прихильників Троцького. Та заговор викрито і заговорників розстріляли. Видно, що Сталін добре стережеться.

Більшовики погодилися з Китаєм

так, що в Манджурії буде так, як бувало: манджурської залізниці будуть уживати більшовики. Та всі пересвідчені, що там спокій довго не потриває, бо більшовики схотять певно опанувати Манджурію зовсім і замінити її в більшовицьку республіку, а на це не згодяться ні китайці ні японці.

В Єгипті

були тепер вибори до парламенту. Побідили націоналісти і вони певно утворять тепер свій уряд. З того дуже незадоволена Англія, бо хоча вона ніби згодилася на самостійність Єгипту, але ще має над цим краєм контроль, аби забезпечити собі вільний проїзд через Суецький канал з Середземного моря на Індійський океан до своїх Індій. А єгипетські націоналісти певно будуть домагатися повної незалежності Єгипту і тоді можуть загрозити Суецькому каналу.

В Індії

що досі є під владою Англії, був замах на англійського намісника (віцекороль). Під поїзд, котрим він їхав, кинули бомбу, але віцекороль врятувався. Цей замах є доказом, що індуси не уступають, але скріплюють боротьбу за свободу.

Турки заключили з більшовиками договір,

в яким одні і другі зобов'язалися не нападати на себе ніколи, хочби воювали з іншими сусідами. Цей договір тримають в тайні, тому треба догадуватися, що в ній є такі умови, що на випадок війни з іншими державами Росія буде помагати Туреччині, а Туреччина більшовицькій Росії.

Цікаву вістку подали якось сербські газети, що до Югославії прибув звідкись молодий російський емігрант і каже, що він є

син царя Миколи,

престолонаслідник Росії, Олексій. Він каже, що йому вдалося втікти тоді, як більшовики розстрілювали царя і всю царську родину. Газети пишуть, що годі вневнитися, чи він бреше чи каже правду, та в кождім разі він дуже подібний до царського сина.

Але такі вже були, що подавали себе за Олексія, а потім показалося, що то неправда.

В Польщі

нема нічого нового крім того, що ми писали в попереднім числі і про що ми всі знаємо.

Сойм розіхався по тридневній нараді на свята, а має зіхатися знову при кінці грудня. Може вже до того часу, коли це читаєте, буде утворений новий уряд Польщі, бо дотепер його ще нема. Президент Мосціцькі запросив на прем'єра (голову міністрів) Бартля, що вже був раз головою міністрів.

Бартель сам сказав, що дуже трудно дібрати таких міністрів, аби сойм міг з ними якось ладити, або вони з соймом, але він старається таких підібрати. Пілсудські буде далі належати до уряду і певно далі буде міністром війни.

Самі польські газети пишуть, що господарка слаба і положення гірке. Відчувають усі великий брак готівки, обертують векслями купці і промисловці, і ті вексли одні другим протестують, бо нема за що на час викупити.

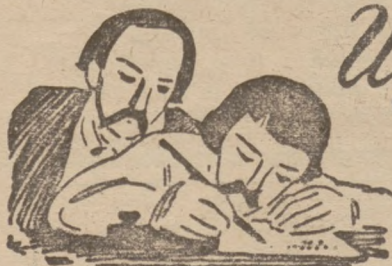
Всі стверджують також, що дуже тяжко живеться польському хлопцям (а ще гірше нашим селянам), бо сільські продукти впали на ціні. Через те зростає застій в торгівлі і в промислі, деякі фабрики зменшують продукцію, через те множаться безробітні. Деякі купці й промисловці доходять до того, що накладають на себе руку. Ось один Бічман в Лодзі застрелився й оставив лист: "Не обвинувачуйте нікого, я згубив себе сам, бо я зруйнований!". Великий оріх до розкусання мавби новий польський уряд, аби бодай трохи усунути ті всі клопоти.

Польща хоче вивезти до Нового Року 1930 десять тисяч вагонів збіжжя за границю. З того 6 тисяч вагонів жита 2 і пів тисячі ячменю, тисячу вівса і 250 вагонів пшениці, а решту крупів і муки. Чи цей вивіз спричинить звишку цін на збіжжя, не знаємо.

Згода і єдність то сестри гаразду.

Любі братя — українці, майте думку жваву,
І читайте сю газету „Народню Справу“
Ся газета нас еднає, всього навчає,
Щоб ми жили так так, як рідні, щиро нам бажає.
Звеселітьби весь наш нарід, як би всі зеднались
В спільній праці, в спільних цілях всі би побратались
На народній ниві разом моглиб працювати,
Щоб ми знали чії діти, котра наша Мати.
Нас є сила, мільйони, а ми, мов без мамі,
Виглядаєм щастя — долі з під чужої брами.
Цвите доля, проживають чужії народи,
Ми ще того не діждались, гіренько пригоди!
Най незгода по між нами щезне і пропаде,
А най згода і свідомість до столу засаде.
Тоді слава залунає по всій Україні,
І зрадіють наші братя за морем в чужині.
Заспівають ниви, гори, береги і кручі
І освітять нам дорогу ті соняшні лучі!
А ми тою дорогою всі разом підемо,
Тільки свідомістю, братя, до мети дійдемо!

Написав селянин Ю. Р.

Що чувати
в наших селах

30. XI. було віче посла Великановича в Рівдянах пов. Тербовля. Мешканці цього села далися були збаламутити „одиночку“, але тепер уже пізнали свій блуд.

30. XI. була довірочна нарада УНДО. в Бучачі. Були послані о. прал. Куніцький і В. Целевич. Серед нарад увійшла поліція й розважала нараду, покликаючи на те, що господар наради о. Галібей не знає імен, назвиска і ніших прикмет кожного присутнього.

1. XII. була в Коломиї, (по порозумінню партії УНДА і радикалів) довірочна нарада радних українців. Реферати виголосили: від УНДА посол В. Целевич (про громадські бюджети) і Др. Стахів (від радикалів) про громадські ради. Вибрано комітет радних. Годиться похвалити, що бодай в одній справі дві наші партії зуміли згідно і спільно попрацювати. Коби так далі і в інших справах, що однаково всім нам до речі і важкі.

Братя — Лемки, тримайтеся!
Дня 20. жовтня, посвячено, при численній участі місцевих і доколичних громадян, скромний кооперативний дім в Матієвій, пов. Новий Санч. Посвячували його доколичні священники, місцевий душпастир о. Дмитришин і делегат Ревізійного Союзу Українських Кооператив о. Микола Миланч з Устриччини, сам Лемко в роду.

Це була відповідь темним силам ворожам Лемківщини, передусім московським агітаторам зі Львова і з Горлиць, що всіма силами стараються не допустити до організації Лемківщини. Завдяки праці делегатів Українського Ревізійного Союзу, маємо вже нині на найдаліших закутках Лемківщини (Шляхтова, Яврки) 15 кооператив. Ворожі агітатори завзялися знищити ті найдаліші кооперативи. Через їх підшепти, староста Тинрович в Новім Санчі зачинив був наші кооперативи в Новій Веси, Складистім, Матієвій, та наложив кару й загрозив зачиненням кооперативам в Лавовій, Угрині і всюди в повіті. В Матієвій були опечатані і залякували кооперативу, і казали, що це тому, домівка, де нахотілася кооперативна крамниця, є на господарським подвір'ю, де бував навіть і обіриник.

Але Матієва не далася. Скавали собі: вибудуємо новий дім, як цей ненадається. І за два місяці вибудували дімок. Ім помогли добрі люди з цілої Лемківщини, бо село дуже бідне. Віднеслися о поміч до різних наших установ і вони також помогли. Самі Матіївці дали безплатну працю при будові. Найбільше трудився місцевий душпастир о. Дмитришин та п. Семен Копильчак, молодий справник кооперативу.

Матієва — це перше наше село на шляху Новий Санч — Криниця. Цілий рік великий рух на тім шляху. Тому всі вороги всіма силами хотять знищити нашу кооперативу. Найбільше наступають на неї темні духи, що називають себе „русскими“ з „Землі і Воли“ та „Голосу Народу“. Але Лемко вже пізнав, хто ті агітатори. Вони за два роки наробили у „лавці“, яку називають „Лемківський Союз в Горлицях“ 8.000 зл. страти і хочуть, аби кожда сільська кооператива так само „працювала“. Не вірте їм Братя-Лемки. Прийдіть до нас, до Матієвої і побачите правдину, щару працю для народу. А „Юдів“ гонять за сто гір зі своїх сіл. Так вам пише

Український Кооператор
в Матієвої, пов. Н. Санч.

Краса і закала. (Синевідсько в. пов. Скілський). В Скілському повіті є дві громади, що ведуть перед в культурно-освітній роботі: Корчин руст. і Синевідсько вижне. Особливо культ. розвиток села Корчин руст. йде скорим кроком вперед. Амаг. Гурток при Читальні дав літом кілька вистав та концертів, що пройшли з великим успіхом. Т-во „Сокіл“, що вибілося на перше місце в повіті „Народня Справа“ помістила була зимку цього гарного товариства, дало перший фестин в якого дохід має йти на будову („Народнього Дому“). „Народній Дім“ має бути величавою будовою, окрасою не лише села, але й повіту. Має бути одноповерховий, а кошта будови перевищують 50.000 зол. Так молодь, як і старші докладають усіх зусиль, щоби в веснону прийти до будови свого Храму. Старші й молодші зобов'язалися дати безплатного робітника. Улаштується вистава і вечерки, щоб прийти з поміччю. Та їй у нас темняки, які у своїй сліпоті перешкаджають нашій роботі.

Підчас одної культурної забави, що відбулася 20. X. ц. р., — вдерлися до салі „панічі спід темної зівзди“ зі Синевідська вижного та наробили авантури і счанили бійку. Ці „панічі“ знані в цілому повіті зі своїх авантур, нападів і бійок. Коли проходять крізь яке-небудь село, то ніхто не сміє тоді перейти дорогою. Так сталося і тепер. Вночі вдираються на салью і пускають палиці і ножі в рух. Іх називає: Василь і Пилип Думинці, Гринь Мицьк, Іван Клепуц, Степан і Ілько Сливка, М. Ухаль, В. Турчин та інші, яких називає не знав ніхто. Бандитський поступок вивів з рівноваги спокійних хлопців з Корчини і ці дали часасникам доброго прочухана.

Зазначити треба, що від кількох літ про бійку в Корчині руст. ніхто не чув. Корчинці займаються культурно-самоосвітньою роботою і на напади на другі села не мають часу. Тимчасом агадані „панічки“ з боксерами та ножами з Синевідська вижного, замість взятися до культурної роботи, гідної чесних людей і господарських сімей, промишляють лише над розбоям. Вони приносять цілому селу лише ганьбу і пониження. Правда, сідомі Синевідчає борються проти розпущености цих

„панячі“ та не можуть дати собі раду з цєю закалою села. Навіть місцевий парох, о. сов. Левинський, відомий діяч, навчав їх по доброму навіть в проповідництві в церкві. Та горбатого і могила не направить. Та Синевідчане повинні виполоти в себе те хабуззя, бурян і всяке свинство. Обурений.

Посвятили читальняний дім в Дулібах, п. Стрий. Давно не мали Дуліби такого свята, як 24. листопада. Ціла околиця зіхалася, аби взяти участь в посвяченню величавого читальняного дому. Тепер будемо працювати, аби ще збудувати кращу долю і то не лише для Дуліб, але цілого українського народу.

Синевідські люди перед судом. Ще в квітні цього року сталася в Синевідську Важнів, повіт Сколе, така подія: Наказний комісар подарував римо-католицький парохії 25 морів громадського пасовиська. Приїхали плуги, борона і редля, аби той ґрунт орати. Та синевідські селяни абіглися і прогнали орачів. Стягнуто багато поліції, але селяни не подалася і нарешті влада заперила селян, що пасовиська „Дуброа“ не буде орати. Тоді люди успокоїлися і розійшлися домі.

В грудні відбувся в Стрию суд над кільканадцятьма селянами з Синевідська за опір владі. Кількох селян засуджено на місяць арешту, кількох на 3, 2 і один тиждень.

Оборонці внесли спротив проти присуду. Громада таки вратувала 25 морів доброго пасовиська.

Доки не став війтом — був людиною. В нашій селі, Войславичах, повіт Сокаль в господар Микола Медвідь. Доки був звичайним собі хліборобом, був порядною людиною. Але від коли вибрали війтом, то якби не той став. Навіть забороняв збирати на „Рідну Школу“ та других відмовляв. Папе війте, що з вами сталося?

Збудували, слава Богу! При видатній грошовій допомозі заморських братів-емігрантів збудувало село Упарь, п. Бережани величавий Народний Дім. Примістили в нім кооперативу, читальню та розпочали нове життя. Сподіємося, що тепер наше село цілковито відродиться та що збудований Народний Дім буде наче другою школою: святинєю в селі.

Жидівська громадська рада. Так можнаби назвати цілу нашу громадську раду в селі Кунії, пов. Перемишль. Во до новооснованої кооперативи не вписався ні один радний ані війт і далі купують в жиди. Тай ще агітують серед других проти кооперативи, а за жидом. Віда з жидівськими Іванами.

—о—

Лист із полонини.

Ой, прийшов я з полонини, хочу ся заняті,
Щоб з Тобою, Сорокати, троха поспівати.
Бо Ти співаєш, виспівуєш над вечір, — над раном,
Ой, коби ти, брате Іване, був нам атаманом.
В наших горах, у Шешорах, люті звірі бродять,
Та часом і українські пластуни заходять.
А як зайдуть, то так ясно сонічко нам сяє,
Що аж Гуцула і Бойка за серце імає.
Є тут в горах світогляди, світової слави,
Був тут один діяч добрий, десь аж із Дашави.
Якби таких духовників усі села мали,
Ой, томи би, пане брате, так не бідували.
Ми двацятий вік на землі уже проживаєм,
І не дійшли до нічого, тільки, що співаєм!
Най лунає наша пісня від Сяну до Дону,
А що більше ми думаєм, не кажим нікому!
Ще колись гай розвіється, тогди погуляєм,
І ще Сава із Іваном гопки повтінає!
Як загуде наша гульба в горі і в долині,
То зрадіє Іван у Львові, Сава в полонині!

Сава Мізунь.

НОВИНКИ.

Календар на два тижні.

Січень 5 — 18.

5. Неділя перед Різдом, 10 муч. на Кр.
6. Понеділок, Навечері Різдва, Євгенії (рим.-кат Трох Королів).
7. Второк, Різдво Христове.
8. Середа Собор. Пр. Бог. Йосифа.
9. Четвер Стефана первомч.
10. Пятниця, 20 тис. мч. в Ніком.
11. Субога, Дітий убитих в Ви-флінемі.
12. Неділя по Різді, Анізії мч. (Анізії, Зол.).
13. Понеділок, Мелянії прп.
14. Второк, Новий Рік, Обріз. Г. Василя Вел.
15. Середа, Сильвестра папи.
16. Четвер, Малахії прп.
17. Пятниця, Собор 70 Ап.
18. Субота, Навечері Богоявленія, Теопемт.

Зміни місяця

Повня буде 14. січня.

Нів буде 26 січня.

Погода в січні.

Столітній календар віщує, з початку сніг і заверуха, від 8 до 11 відлега, в другій половині морози й вітри, при кінці мрячно.

Як нарід приповідає:

- Січень січе, поза вуха пече!
- Як на Різдво ясно довкола, буде на рік повна стодола.
- Мороз всіх напутить, і цісарів за вуха крутить.

— Історичні спогади в січні. 11 січня 1647 р. в ночі напали турки на запорожську Січ, але запорожці розбили турків.

4. січня 1649 року гетьман Богдан Хмельницький вів по осво-бодженню України урочисто до Києва.

— 21. січня 1803 р. вмер останній гетьман України Кирило Розумовський.

— Святочне число „Народньої Справи“ Це число, як різдвяне,

видаємо в подвійній величині (16 стор.) Слідуюче число — з причини святочних днів — видамо за два тижні і воно буде йорданське.

— Через брак місця і тому, що деякі статті прийшли до редакції запізно, як уже була зложена газета, не могли ми на жаль вмістити в цій числі кількох статтів, м. и. „Розбудувуймо бібліотеки“ (п. голови „Просвіти“ М. Галушинського). Ця стаття й інші підуть у слідуючому числі.

— Господарсько-садівнича школа „Просвіти“ в Милованню. З 1. січнем 1930 р. відкриває Т-во „Просвіта“ сталу однорічну господ.-садівничу школу в Милованню. Наука триватиме від 20 січня до 20 грудня кожного року з 10-денною перервою в часі Великодня. Оплата за удержання в школі (мешкання і харч) 5 дол. місячно, вписове 15 зл. Зголошення до школи вносити порученим листом на адресу: Господарсько-садівнича школа Т-ва „Просвіти“ в Милованню п. Стриганці н. Дністром. Долучити останнє шкільне свідоцтво, посвідку родичів, що зобов'язуються платити 75 сот. (значки) на відповідь. Про прийняття і про те, коли приїхати, повідомить Управа школи.

— Жертви на добрі цілі. На хрестинах у господаря Йосифа Марка в Валяві пов. Перемишль зібрано 4:50 зл. на „Рідну Школу“ (присл. до редакції). Абат. Гурток з Валяви дав представлення „За Батька“ і дохід 10 зл. жертвував на Укр. Інвалідів. На хрестинах в П. Федоришака в Ялові зібрав І. Зеньчак 7:50 зл. на Укр. Інвалідів (надісл. до Ред.). На весілю в Гр. Стеця в Добрянках пов. Городок зібрано 4:15 зол. на викупню Білої Гори (присл. до Ред.), — на весілю в Тейсарові у В. Гончія зібрано 8 зл. на „Рідну Школу“, 5 зл. на Укр. Інвалідів (присл. до Ред.). — В Спалові п. Здолбунів зібрав Дм. Піхун на хрестинах у М. Герасимчука 11:50 на „Р. Школу“ (присл. до Ред.). В Назавізові зібрано на весілю у Ів.

Читання з історії України

(ч. 50)

Дальші кроваві битви за нарід і за віру. Смерть гетьмана Павлюка. Боротьба гетьманів Острянці й Гуні з польським військом.

(1637—1638).

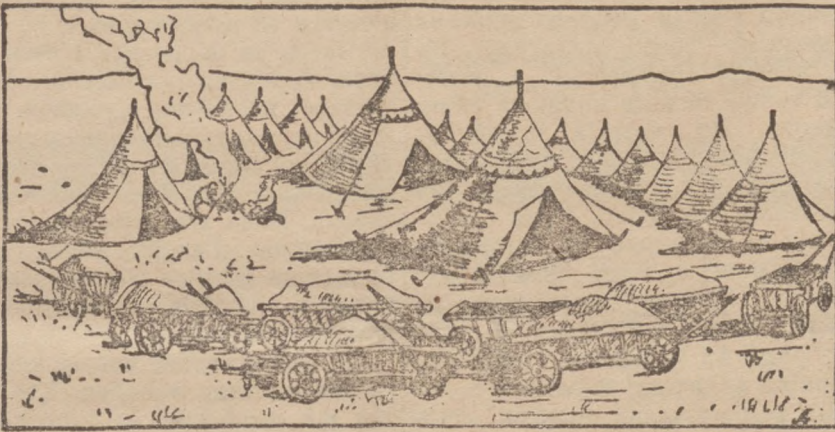
В попереднім числі написали ми, як кошовий Сулима зруйнував ту польську кріпость Кодак, що її побудував польський гетьман Конецпольські на Дніпрі, і як потім новообраний козаками гетьман України Павло - Бут Павлюк покарав смертю гетьмана реєстрових козаків, Саву Кононовича, що схилявся до угоди з польською шляхтою. Гетьман Павлюк розіслав по всій Україні свої універсали (відозви), щоби всі козаки й некозаки були готові стати в обороні прав українського народу й віри. На ті відозви стали по цілій Україні збиратися гуртки озброєних людей, що ждали тільки на прикази від Павлюка.

Польський гетьман Конецпольські почав збирати військо і поставив над ним начальника Миколу Потоцького.

В грудні 1637 року, перед самим днем святого Миколая поль-

ське військо перейшло річку Рось та подалося на село Кумейки в Чигиринщині. Там стрінули козацький табір, напали на козаків несподіваним наступом, в двох місцях прорвали табір і багато запорожців порубали. В ночі по тій

битві гетьман Павлюк рушив з рештою війська в бік до Боровиці над Дніпром. Потоцький з поляками пішов за гетьманом Павлюком і 2. січня 1638 р. окружив козацький табір. Козаки побачили, що нема виходу, бо польського війська було

Так виглядав козацький табір у полі, оточений возами.

в десятеро більше, як запорожців, тому мусили знову погодитися на такі умови: видати полякам своїх старшин разом з гетьманом Павлюком, слухати на будуче нової старшини, яку затвердить польська влада, спалити всі човни, вернутися (тим, що втікли з сіл) до своїх панів, а реєстрових козаків тримати лише 6000.

Запорожці не були би ніколи згодні на видачу своєї старшини, але воевода Адам Кисіль, що був посередником при тих умовах, заручив своїм словом, що польський уряд помилує їх і не покарає смертю.

Та не так сталося. Закованого полковника Томиленка і гетьмана Павлюка повезли до Варшави і

там — мимо того, що Адам Кисіль вставлявся за ними перед соймом і королем — їх засудили на смерть. Павлюка хотіли ще перед смертю мучити розпеченим залізом, за це, що він відтрав голову гетьманови Кононовичеві, настановленому поляками, — але король уже не допустив до того і їм обом відрубали голови й повстромляли їх на списи.

Одного з пореданих старшин, отамана Кизіма казав Потоцький вже по дорозі до Варшави встромити на палі. Ця страшна кара смерті, при якій засуджений терпів довгі страшні муки, не була ще до того часу відома на Україні, започаткував її Потоцький, а потім уже і другі польські начальники карали так козаків, тай козаки відплачувалися так само деяким зловленим польським воякам.

З козацького табору, оточеного поляками, вдалося втікти полковникам Скиданові, Чечузі й Острянці, яких також хотіли поляки дістати в свої руки. Запорожці дуже обурилися на Потоцького й на польський уряд, що покарав смертю їх старшин. Під проводом тих старшин, що вратувалися, почали готуватися до нового походу. Весною 1638 р. вибрали гетьманом Острянця, а кошовим Дмитра Гуно. До козаків почали

Полатайка 11:20 зл., з того 5 зол. на „Р. Школу“, а 6:20 на Укр. Інв. (присл. до Ред.). Честь усім жертводавцям!

— За службу в жида. Абрум Гекелінг в Надвірній побив свою служницю, К. Максимюк з Бабча п. Богородчани, так тяжко, що вибив їй зуби і товк головою в пивниці, аж доки дівчина не збожеволіла.

— Наша штука на сцені. Амаг. Гурток в Явірнику дав 19 грудня виставу штуки „Де горівка буває, там добра немає“ (Кирика), яку видала книжечкою „Народня Справа“. Вистава добре вдалася і дуже людям подобалася, Читальня в Явірнику (пов. Добромиль) — розвивається гарно під проводом о. М. Заворотюка, а доходом з вистав Гуртка відновляється будинок.

— Засудили майора. Військового лікаря-майора Дра Урбановича засудив суд у Львові на 3 роки в'язниці за те, що при бранці увільнив неправдо 22 рекрутів від військової служби, і за це мав брати хабарі.

— Умерший зголосився в громадський уряд. В 1915 році попав у московський полон селянин зі Станькової пов. Калущ, Іван Попадюк і по ній уже був і слід пропав, бо свідки зізнали, що умер. Жінка його Марина довго за ним пошукувала, а то через усі майже заграничні газети, писала і до „Червоного Хреста“, але на жаль не міг їй ніхто подати жадної вістки і вона минулого року вийшла вдруге за Дмитра Попадюка і вони вже мають діти. Аж тут ненадіждо написав її перший чоловік з Росії, аж з Сибіру до громадського уряду в Станьковій, щоби уряд йому відписав, чи живе його жона, одинак син Йосиф, братя і сестри, бо він має замір вертати до дому, а не знає, чи є до кого. Чому так довго не давав про себе чути, ніхто нічого не знає. Уряд отримав від него лист дня 18 грудня за рецепісом.

— Випадки і злочини. На полі в Литовіжці коло Володимира Вол.

знайшли трупа І. Рябічука; підозрюють, що його вбила жінка. — В Мовниках коло Володимира замордували п'яні парубки на весілю одного свого товариша.

— Добре облюбилися. Два урядники Каси Хорих у Вавшаві, Квятковські і Сахачевські, накрали в касі грошей на 400 тисяч золотих.

— Загибель корабля. Під час недавньої бурі на морі затонув один китайський корабель. З кораблем пішло на дно моря 250 люда.

— Уважайте на діти! Анна Качукова в Єлисаветині коло Чорткова затопила в печі і пішла по воду, а в хаті спало двоє дітей. Від печі зайнялася солома, що була чогось в хаті і огонь обняв хату. Одна осьмилітня дитина згоріла, а чотиролітня дівчина попарилася.

— Добрий гість. Якійсь Болеслав Опира прийшов до своєї своячки Красніцкої в Більчу золотим пов. Борщів у гості і раз бавився стрільбою гаєвого Красніцкого так незручно, що стрільба вистрілила і поклала трупом 12-літню дочку Красніцких. Гостя арештували.

— Напали на банк. В Битомі (на німецькій Шлеську) напали бандити на один банк, загрозили урядникам револьверами, зрабували 16 тисяч нім. марок і втікли.

Солотвина містом. Від 1-го січня 1930 р. Солотвина буде зачислена до міст а викреслена з сільських громад.

— Село сліпих. На границі Сирії і Туреччини є одно сільце, що в ній живуть самі сліпі. Є їх 4 тисячі люда, а всі сліпі від хвороби трахоми.

— Книжки, які варто читати. Накладом Т-ва „Рідна Школа“ у Львові вийшла гарна книжка Льва Ясінчука „За океаном“, 250 сторін, ціна 5 зл. В цій книжці (з образками) є дуже цікаві описи, як живуть наші люди в Америці, і взагалі, як виглядає тепер життя в Америці.

— Діточа Бібліотека. Накладом видавництва „Світ Дитини“ (Львів, вул. Зіморевича ч. 3.) під редакцією М. Таранька вийшли дві нові кни

жочки „Діточа Бібліотека“: 1) Два гербати, казка. З російської мови переклав М. Лакуста. Сторінок 28. 2) Вільгельм Буш: Уперте теля й інші омішні небезпечі. Стор. 32 Для українських дітей перелицював Ю. Шкрумеляк. Обі книжечки ілюстровані. — Крім того вийшли: Записки Іваса Кріліка. Після французького зрештував Ю. Шкрумеляк. 2 зл. „Різдвяний дарунок“ діточа сценка. — В справах виїзду на роботи

до Німеччини й інших країв просимо звертатися просто до „Товариства Опіки над емігрантами“ у Львові, вул. Городецька 95. I.

УКРАЇНСЬКІ ФІЛЬМИ

В часі Різдвяних Свят будуть висвітлювати фільму „Тарас Шевченко“ в БІБРЦІ, а фільму „Сорочинський Ярмарок в КОЛОМІЇ“ в кіні „Гвізда“.

—о—

Господарські справи

Кінчимо старий рік, розпочинаємо новий.

Всі ми на Новий Рік ще раз пригадуємо собі, який був пройшлий рік, та стараємося уявити собі, який буде новий. Так і цього року будемо пращати старий рік та витати новий.

Яким-же був той старий рік для нас, українських селян?

Всі погодимось, що дуже тяжкий. На початку люта зима, пізніше пізна осінь, досить сорокاته літо. Тільки осінь дописала сяко-так. Але зате цілковито не дописали ціни. Найважнійший продукт сільського господарства, збіжжя, страшило цілковито свою вартість. Вистарчили згадати, що пшениця впадала нижче, як минулого року платили за жито. А жито, овес і ячмінь впади до половини минулорічної ціни. Перед кількома роками дослідна державна польська комісія вичислила, що наприклад жито оплачує себе щойно при ціні 35 зол. за сотнар. Якже ж могла себе оплатити господарка цього року, при ціні жита 20 до 22 зол.? Само собою, що не оплатила себе, але ще треба було до неї грубо доложити. Неодмін мусів тепер продавати за безцін давні запаси збіжжя, худобину, відмовити собі купна одягу, обуви, потрібної машини, погноїв, аби заплатити принайменше податки та асекурацію.

Через те пострадав і весь промисл, купецтво і ремесло. Бо три четверті населення держави, селянство, не мало за що купувати промислових виробів. Звідти то навістила всіх тяжка господарська скрута. Вона загострилася ще через брак гроша. Селянин не міг роздобути віде готівки на найпекучіші потреби. І мусів за безцін випродувати свій дорібок.

Тільки молоко, мясо, худобина і яйця платилися добре. Хто їх мав, той ще сяко-так міг перебороти злидні. Але і тут не всю користь мали селяни. Більше їх мали купці, що займаються збутом тих продуктів. Селянинові припало з цього лише половина зиску.

Такий був 1929 рік для українських хліборобів в Польщі.

А який буде новий 1930 рік? Заповідається він також невесело. Бо нема великих надій, аби в слідуочому році збіжжя подорожало.

Його всюди є загато, більше, як його потрібно. Тому подача буде більша від попиту, а це не причиниться до піднесення цін. Може дещо допоможе те, що польські торговці збіжжя порозумілися з німецькими збіжевими купцями і не будуть одні другим збивати ціни. Але на тім скористають селяни на всякий випадок небогато. Скористають купці. Тому великої поправи цін збіжжя нема чого надіятися.

Господарські знавці віщуть, що в другій половині 1930. р. заломляться ціни свиний і прийде велике подешевіння, що потребає коло півтора до два літа, отже менш-більш до кінця 1930. року. Це буде новий удар для селян. Бо тепер дешеве збіжжя можна було згодувати свиньми і взяти досить добру платню. На другий рік і цього не буде.

Лише ціни молока, масла і яєць — кажуть знавці — вдержаться високо. А то тому, бо для годівлі худоби: птиці потрібно багато робочих рук і їх не можна заступити дешевою машиною працею. Тому треба рахуватися з тим, що і в дальших роках ціни масла та яєць не будуть падати, але радше будуть зростати. Це повинно показати дорогу нашим селянам, як їм на будуче господарити.

Отже треба переходити на годівельну господарку і плекати багато молочної худобини та несної птиці. Все своє збіжжя треба згодувати дома і переробити його на молоко та яйця. Крім того треба багато управляти пашних рослин на пашу для худоби, замість збіжжя. Як так уладимось, то дешева збіжжя не буде нас лякати, але ще буде нас тішити.

І ще одно мусимо, ми селяни, зробити в новім році. Мусимо зорганізуватися. Так наприклад минулого року зорганізований італійський німецький та американський нарід вміли добре вийти лише тому, що були зорганізовані і вміли самі собі кувати долю.

Тому в новому році організуємось. Пам'ятаймо, що новий рік буде для нас таким, яким ми його собі зробимо. Але добрим зробити будемо могли лише зорганізовані. Спільно в сільсько-господарських українських установах і товариствах, дібемось ліпшого цінення нашої праці і діждемось кращих часів. (Про те, як організуватися і в яких товариствах, ми вже писали і ще напишемо докладніше).

приставати і селяни, що втікали від панів, бо запорожці почали тоді вже заступатися не тільки за свої козацькі права, але й за долю всего народу. Тої весни (1638) почалися народні повстання не тільки в Київщині, але й на Поділю, Волині і в Галичині, де до того часу народ був дуже покірний. По цілій Україні почали ходити черці (монахи) і прошаки тай сільські священники та стали підмовляти народ, повстати за своє право й за віру. Всюди закипіло, головню лівобіч Дніпра. Але цього запалу не вмів використати гетьман Острянця. Він мав багато війська, більше, як усі гетьмани перед ним, та дійшов лише до ріки Сули й стояв на ній довгий час, а польські воеводи тимчасом збирали військо.

На початку травня 1638 року розбили козаки польське військо коло міста Голтви, підійшли під Лубни, а потім ще до Миргороду і стали над рікою Сліпороді. Поточком на поміч ішов Ярема Вишневецький, так що й поляки мали велику силу війська. Острянці на поміч ішли донські козаки, ішов зі степу отаман Шкирявий, а з під Кітва Солома. Та Острянця, замість заждати на них, сам рушив на польське військо. Тимчасом поляки переловили відділи Шкиря-

вого і донських козаків, розбили їх і тоді напали на Острянцю. По цілоденній завзятій битві полякам удалося прорвати козацький табор і захопити гармати. Острянця втік з табору, а на його місце вибрали козаки гетьманом кошового Дмитра Гуня.

Дмитро Гуня був здібніший від Острянці і він з рештою війська витримав ще довго польську облогу, а часто вривався і в польський табор та коїв полякам велику шкоду. До козаків перебівся крізь польську лаву полковник Филоненко зі своїм полком. Та простоявши ще трохи, Гуня побачив, що не витримає дальшої облоги і вночі втік з Филоненком з табору. Козаки погодилися на польські умови, які були з того дуже раді, бо і польське військо потерпіло величезні втрати.

Від тоді почали польські старости на Україні ще більше угнітати народ і притіснювати козаків. У вересні 1638 року козаки вислали до Варшави чотирох своїх послів, а між ними і сотника Богдана Хмельницького. Вони мали випросити у польського короля бодай деякі полекші для козаків. Що далі було, напишемо.

ЩО ПО ЧОМУ.

У Львові, дня 28.XII.

ЗБИЖЖА (незмінні ціни.) За двірську пшеницю платять 36 до 39 зл., за селянську 35 до 36; за жито 22 до 25; овес 18 до 21; ячмінь 17 до 20 зл.; Фасоля біла 70 до 85, краса 50 до 55, кольорова 40 до 50, гречка 24 до 25; кукурудза 24 до 25; просо 27 до 28. Мак синій 130 до 140, сивий 90 до 100.

ПАША. За солому платять у Львові 9 до 10 зл., за сіно 4 до 5, за конюшину 15 до 16. За грис подрібно по сотнарови по 19 до 20 зл.

МОЛОКО, МАСЛО, ЯЙЦЯ

Маслосоюз платить за добре масло 6-70 зол, за молоко 38 грошів, за літру сметани 1-60 зол, за копу яєць 12 до 12.20 зол.

СВИНІ. Експортова різня Рукера за Знесінню платить за свині на бекони по 1-90 зол. до 2.20 зол, за так звані відельські (поверх 120 кг ваги) по 1.70 до 1-90 зол, за товсті свині по 1-85 до 2-30 зл.

ГРОШІ.

1 ам. дол.	8-87	— 8-89 зл.
1 кан. дол.	8-73	— 8-71 "
100 фр. бельг.	124	— 124-61 "
100 швайц.	172-50	— 173-30 "
100 франц.	35	— 35-20 "
100 марок нім.	212-75	— 213-20 "
100 пенго уг.	150	— 155- "
100 денарів	14½	— 15-60 "
1 кор. дунс.	2-30	— 2-45 "
1 швед.	2-30	— 2-40 "
1 гульд. гол.	3-40	— 3-60 "
1 фунт. англ.	43-20	— 43-43 "
100 кор. чеськ.	26-20	— 26-40 "
100 шель. австр.	125	— 125-30 "
100 лірів	46	— 46-70 "
100 гульд. данц.	172	— 173 "
100 левів болг.	6	— 6-45 "
100 левів рум.	5	— "

—o—

Тепер починає хорувати замотиличена худоба.

Замотиличина худобина розхорується поволи і що раз то більше ослабає та в кінці дуже багато її гине. Чим скоріше зачнемо її лікувати, тим ліпше, бо спізнена поміч може бути безуспішна.

Тому вже тепер треба переглянути корови, телята та вівці, чи не видно на них познач мотилиці. Як котра штука худне, і має слизні болони на очах і в ніздрях бліді, а очне білко жовте, як пізніше така худобина починає видавати зі себе рідкий, вонючий кал, та заходить небезпека, що вона хора на мотилицю. Аби впевнитися про це, треба взяти трохи її свіжого калу і і переполокати в воді через сито. Як худобина хора, то на сито можна зловити малі, бліді животики мотилиці, подібні до блощиці.

Замотиличину тварину треба сейчас розпочати лікувати. Є два роди ліків: для слабих і тільких штук вживається тільки заграничний лік „Дістоль“, для сильніших можна вжити краєвого ліку „Етрональ“. Обидва задається звирятам натще, в такий спосіб: лівою рукою витягається худобині язик з пащі на бік і правою рукою кладеться на нього якнайдалі в глибину пащі каплю Дістолю чи Етроналю і пускається, аби худобина пролинула. Сейчас по тім дати худобині напиться води, або силою залити її водою.

До Мужів Довіря „Народньої Справи“!

Просимо всіх мужів довіря найдалі до 20-го січня ц. р. вирівнати всі належитості за побрані календарі і колядники. Хто не сподіється вже продати календарів, того просимо їх нам повернути до того часу, бо маємо ще багато замовлень, а календарі вже вичерпані.

До Передплатників „Народньої Справи“

Повідомляємо Вас, що з днем 1. січня 1930 року об'язують адміністрацію кожної газети нові почтові приписи про висилку газет передплатникам. Від 1. січня не можна вже наліплювати адрес передплатників на поодинокі газети. Натомість всі почтові уряди одержують від нас виказ передплатників і вже самі на місцях будуть виписувати адреси поодиноких передплатників і їм доручувати газету. Тому, що ми мусимо згори оплачувати поchtову належитість за газети, то просимо наших передплатників, все наперед відновляти передплату, бо не заплаченої газети ми не зголосимо на поchtі а тимчасом почта газети не доручить. Треба нову передплату вислати **принайменше десять днів передтим**, заки скінчиться стара, бо тільки тоді не наступить перерва в висилці газети.

На місяць січень ми зголосили покищо всіх наших дотеперішних передплатників, то є навіть тих, які не мають заплаченої передплати на 1930 рік або навіть залягають за старий рік. Зробили ми це на те, щоби тим нашим передплатникам, які не встигли до кінця року виплатити заздалегідь і нової передплати на 1930 рік, дати можливість в місяці січні прислати передплату.

Віriamo, що всі дотеперішні наші передплатники не тільки пришлють свою передплату бодай на чверть року але також з нагоди свят Різдва Христового приєднають нам нових членів передплатників.

Редакція і Адміністрація.

ГАРНО І ДЕШЕВО
видрукує Вам усе, що хочете,

ДРУКАРНЯ

ЩАСНОГО БЕДНАРСКОГО

в піднаймі

Кооперативи Графічного Промислу

У ЛЬВОВІ

Ринок 9. Тел. 76-14.

Лікується худобину не однаково. Вівцям та козам вистарчає дати по одній малій порції (капсли) одного, або другого ліку. Ялівкам, 100 до 150 кг. живої ваги, треба першого і другого дня дати по одній великій порції, а 3 і 4-го дня по дві. Середно тяжкій худобині 250 до 300 кг. ваги, дається через чотири дні по 3 порції ліку нараз, натще.

По „Етроналю“ худобина через кілька днів потім не їсть і стогне, по Дістолю ні. Але зате Дістоль трохи дорожчий від Етроналю.

Хто має лише підозріння, що його худобина замотиличена, але певності про це не має, повинен теж зачати лікувати, особливо тоді, коли йде о вартісну штуку.

Щоби коні в зимі добре стравили пашу.

Підчас зимового постою коні збавляють собі жолудки та зачинають хорувати на нестравність. Воднистий, неперетравлений кал, жолудкові забурення, обезсилення та змізерований вигляд коня — це зовнішні позначки нестравності.

Аби упорядувати травлення паші у коней підчас зимового постою, треба годувати їх здоровою пашою, підчас довшого постою хоч пів години денно випустити, найтрохи пробрикаються та розрухаються, та підгодовувати їх ще такою пашою, що упорядковує травлення паші. Таким упорядковуючим

кормом є морква, буряки, бульба. Що дня — найліпше на ніч кинути кожному коневі по пару пашних моркв, або пашних буряків, а як їх нема, то по кілька бульб. Від них жолудок правильніше перероблює і використовує тверду, суху пашу.

Ще на одно треба звернути увагу: на січку. Наші селяни думають, що чим січка коротша і дрібніша — тим ліпша.

Тимчасом для коней дуже дрібна січка не добра і також причинюється до нестравності, бо є більше колюча і кінь її поликає, не перетерши зубами. Тому не ріжте січки задрібно, тільки трохи довшу.

—o—

Щоби молоко та інші рідкі страви не збігали.

Нераз молоко розсердить господарю. Не встигши вийти з хати по що небудь, а воно вже збігло з горшка і на пів села чути його припалений запах.

Юшка та інші воднисті страви вже менше збігають, але також не дуже рідко. І збігає те, що в них найліпше: омаста-смалець чи масло; лишилось сама пісна юшка.

Аби страви не збігали, треба варити їх в таких посудках як це видно на малюнку. Ціла її тайна в покритті. Від звичайної ріжнись вона тим, що вона має чубок, а в з цієї посудини не збігне молоко.

того кругом країв має ще кілька (4 або 5) менших дірок. Як молоко має збігати то, замість перелитися через край посуду, воно буде вилитися через отвір в чубі і по покритті буде спливати крізь ніжчі менші дірочки назад до посуду. Чому? спитаєте. Бо вибухаючи крізь горішний отвір і спливаючи по покритті на діл, воно охолодилося тай ще собою холодить друге молоко в горшку.

Я сама вживаю вже від давна такої посуду і хочби не знати як палилося під кухнею, ніколи нічого мені не збігає.

Такі посуду, звичайно поливані, можна дістати в кождім ліпшій складі кухонного приладдя.

Але можна і самому собі зробити таку покритку з бляхи, відповідно її подіравши. Дуже добре, як посуду має трохи нижче від верху звуження, аби на него спиралася покритка і далі не спадала.

Різдвяний медівник.

Добрий медівник печеться так: відмірюється одну склянку тертого цукру, до нього додається 5 жовтків з яєць, одну склянку розтопленого меду, 4 склянки гарної муки, одну ложку соли, гвоздиків або коріння (кориці) та шуму з розколочених 5 яєчних білків. Все це розколочується і виливається на бляху, помащену маслом, та печеться.

Заздрисна.

Чоловік: Чого ти жінко така заздрисна, що все ходиш за мною? Жінка: Бо назіть в біблії написано, що „недобре бути чоловіком самому“

Колядуйте

3 нашого

Колядника!

Адвокат

Др. Степан Шухевич

веде свою канцелярію

Львів, Чарнецького 24.

162

Подяка за допомогу.

Дякую Хв. Видавництву „Н. С.“ цю дорогою за допомогу за упавшу мою корову.

Отримані гроші дуже мені придалися в хвилю такого нещастя. Така підмога для мене, селянина з сорокатою долею, дрібного господаря, є зрозумілим добродійним ділом в пригоді.

Та не тільки ця записка є добродійством. Гляньте! Кожде число „Н. С.“, є у мене в хаті цінним порадищем і не лише для мене, але і для моєї жінки, тай діти мої осягають через цю газету в великій мірі бажане позашкільне виховання. Ця газета вчить нас усіх культурно жити. Про чистоту в хаті, про свідомість обов'язків жінки - матері читаю в нашій любій газеті „Н. С.“. З влучних там вказівок, поучень і при застосованні до них, не одну неприємність в сполю з хатніми шкідливими наслідками, можна ухилити. Мої діти, котрі також до чужої школи мусять ходити, до читання, до науки рідної мови, до „Народньої Справи“ так при звичаїлися, що нетерпеливо очікують хвили, коли наш листоніш принесе свіжу. Так отже у вільних від прочого заняття хвилях, є що пожиточного, поучаючого, цінного змісту на рідній мові кожному з нас в родині, читати, вчитися!

Тож раджу кожному нашому селянинові-господареві передплату на „Нар. Справу“ вислати, а зато відплатить вам Редакція наукою друкованого слова на рідній мові із всіми користями взагалі — сторицею!

Дякую отже ще раз Хв. Видавництву „Н. С.“ за отриману грошеву допомогу, та бажаю найкращого успіху, панам редакторам з окрема витривалості у так потрібній, пожиточній, важній народній праці.

Остаю з глибоким поважанням:
Василь Іванишин
передплатник „Н. Справи“ в селі Гурко, пов. Перемишль.

СМЕРТЬ ВИЗНАЧНОЇ СЕЛЯНИКИ.

Містечко Чернелиця, а з нею й околиця потерпіла недавно велику втрату. Покинула її на віки селянка, якою мало котрий повіт може похвалитися.

Не стало між живими **Анни Михайлюкової**.

Покійна була примірна селянка-діячка, що не тільки сама сповняла всі обов'язки громадянки-українки, але вміла й других загірті до праці і жертвенності. Не було праці, від якої Покійна відказалася була. Була вона членом управи місцевої

кооперативи, а коли треба було, то й крамаркою. Богато труду вложила вона і в читальні „Просвіти“ в Чернелиці. Але весь свій вільний час і всі свої сили посвячувала вона Аматорському Гуртку. Сама підбирала штуки, сама виписувала всі ролі, гуртувала молодих аматорів і працювала з ними і над ними

разом зі своїм мужем не раз до 2. а то й до 3. години в ночі. Для цієї праці не жалувала вона ні часу ні труду, ні коштів, ні здоров'я. Для нашого сільського жіноцтва може вона світити приміром на те, як мож бути доброю жінкою, господинею і свідомою діячкою. Працювала не тільки в Чернелиці, але

й в околиці. Головно Аматорському Гуртку в Кунисівцях помагала вона своєю діяльною участю майже в кожній його виставі.

І нараз її в найкращім розквіті сил, в 40. році життя — не стало. А вмерла вона так гарно, як гарним було ціле її недовге життя. На св. Дмитра, в день іменин її мужа, була вона в церкві, відспівала на хорах цілу Службу Божу, — а вона любила співати, — помолилася, схилилася на поруче і тихо віддала духа. Аж пізніше побачили люде, що вона вже не жие. Осиротила мужа і сина.

Громадянство урядило їй величавий похорон. Непроглядні маси селянства з Чернелиці і околиці відправили її на місце вічного спочинку. Перед домовиною несли вінці від чернелицьких і доколичних установ, котрих вона була душею. Співав хор з Кунисовець під проводом учит. І Василичина. На гробі промовив о. Пісецький, парох з Корнева і зворушив многотисячну масу до сліз. Від громадянства попрощав Покійну студ. І. Ступар.

Вічна їй пам'ять!

Г. АВДЯК ОЛЕКСА в Болехівцях уневажає згублену книжочку на кляч ч. 251662. 48

Подяка

В Ясенові дня 15-го грудня о год 5-ої рано помер наш дорогий Батько і Дідусь Григорій Юрків. Похорони відбулися дня 16-го о год. 10. перед пол. Цю дорогою складаємо сердечну подяку всім цим, котрі взяли участь в похороні, а іменню: о. Палюті, Урядови Громадському, читальні „Просвіти“ і кооперативі „Єдність“. Місто вінця складаємо 5 зл. на „Рідну Школу“. 481

Родина.

ПОДЯКА.

Складаю найтеплішу подяку Всім Учасникам похорону моєї дорогої матери б. п. Павлини Білоусової, вдови по священнику з Підлужа. Передусім дякую Впр. ОО. Сов. Бориславському з Пасічної і о. Ісаківу з Креховець за провід похорону і зворушливе слово надгробне, Читальні „Просвіти“ і в голові п. Гурикові Юрієві, п. Драганчукові Ніколі с. Панька, п. Яворському Василеві, п. Драганчукові Василеві с. Кирила, хорів дружини аматорської, Громадянам і усім Учасникам похорону за виявлене мені словом і ділом християнське співчуття.

Загвіздь, дня 20. грудня 1929.

Теодозій Білоус син.

488

Др. Р. Несторович

орд. в хворобах внутрішніх і жіночих.
ПЕРЕМИШЛЬ, вул. Францішанська 37. (Площа „на Брамі“).
Пересвітлювання Рентгеном, кварцева лампа. — Лікарські аналізи. 2126

Дентист ЯКІВ НАСС

Львів, вул. Сикстуська ч. 17, II п.

Скріплювання хитаючихся зубів, пльомбування й винищення зубів без болю. Штучні зуби в кавчуку і золоті після американської системи. Пацієнтів в провінції полагоджуються в найкоротшому часі. П. Т. Урядовцям і студентам значна знижка. Тел. 65-73. 1547

Нерволь

Хеміка Д-ра Францоца, одиникий радикальний і випробуваний, середник натирання протів

РЕВМАТИЗМОВІ

коленю з причини перестудження, пострілу ісхіазові і т. п.

Жадати в аптеках! Жадати в аптеках!

Вибір і головна продаж:

Аптика Міколяша
Львів, Коперника 1.

445

Одною з найважливіших справ народу є поширення і поглиблення народньої освіти. Це можливе тільки тоді, коли всі українці як один стануть в ряди членів Товариства „Просвіта“ у Львові, Ринок ч. 10. Членська вкладка на 1930 рік виносить 2 — золотих з грамотою 3 — золотих. — — —

Щоб улекшити громадянству добувати в різних ділянках знання вже третій рік видає Т-во „Просвіта“ популярний-научковий місячник

Життя і Знання

Передплата виносить на рік 18 — золотих

В наших умовах життя майже самотнім засобом придбання освіти є книжка. Всякі книжки ві всіх галузях знання можна набути в Т-ві „Просвіта“. Читальні „Просвіти“ можуть набути цілі бібліотеки на сплати в ратах. — — —

Книжка найдовше може служити тоді, як вона добре оправлена. Найдешевше і найкраще опрацює для своїх членів і читалень книжки Переплетня Товариства „Просвіта“.

УВАГА!

В нашім краю знаходиться дуже добра ткальня, яка міняє сирівці льняні і коніпні на всякого рода готові вироби як господарські полотна, цайги, сукна і т. п. тому звертайтеся виключно до цієї

Ткальні „ПОЛОТНО“ Спілка

ткацького промислу у Львові, вул. Городецька ч. 95

Агентів приймаємо на догідних умовах. Цінники і проспекти висилаємо на кожнорчасне бажання.

2003

„ЕЛЕГАНТ“

Одинока найліпша й своєрідня

ПАСТА ДО ВЗУТТЯ

Консервує шкіру! — Уживайте лише цю пасту!

АДРЕСА:

Львів, Кордецького 51.

ЗЕМЕЛЬНИЙ БАНК ГПОТЕЧНИЙ

АКЦІЙНА СПІЛКА

Львів, вул. словацького ч. 14.

Телефон ч. 3-82, 52-92 і 75-32. Телегр. адреса Землебанк-Львів.
Кonto в П.К.О. 149.000. Жирове konto в Банку Польським у Львові.
Акційний капітал 5,000.000 зл. Власна кам'яниця.

Полагоджує всі банкові чинності.

Переводить перекази за-границю до всіх місцевостей світа.

Переводить інкасо у всіх місцевостях краю й за-границі.

У всіх краях Європи й Америки власні кореспонденти.
При письмених запитах долучити поштовий значок за 50 гр.

Приймає та виплачує вкладки в золотих і доларах.

Купує й продає цінні папери, девізи, валюти по курсі дня на найдогідніших умовах.

ШЛІТЬ В ОБМІН

За всілякі полотна, матерії, бархани, цайги і т. п.

СИРОВИНУ ЛЬОНУ Й КОНОПЕЛЬ

тільки до фірми „ГОСПОДАР“ Львів
Городецька 101
яка по звиненні торговельних агентів Акційною С-кою „Полотно“ у Львові одинока веде цей діл української торгівлі.

Токарки, вертачки, стругарки, гатри, пили, мотори, турбіни, млинські машини, урядження пралень, трансмісії, паси, кулькові підйожи поручає:

„ПІЛБОТ“ Львів, Баторого 4.

Каталоги на жадання.

384

Вся коляда „Рідній школі“!

ГРІЗНИЙ ПОЖАР в темну нічку

Нераз робить мала свічка
Та нещастя той не має

Хто

Centra

лямпок вживає

ВІДДІЛ ГУРТОВОЇ ПРОДАЖІ

ЦЕНТРА, Львів, Казимирівська 35. Тел. 37-52.

КУПУЮЧИ ПАПЕРЦІ ДО КУРЕННЯ

КАЛИНА

З однієї української кооперативної фабрики „БУДУЧІСТЬ“ в Тернополі
причиняється до розресту рідного промислу і дає заробіток українському
робітництву. 386

ФІРМА ДІЯБОЛЬО-СЕПАРАТОР,

Співка з огр. пор.

Познань

Варшава

Львів

Краків

Берест н/Б.

Вільно

Рівне

Водна 14.

Королівська 23.

Академічна 4.

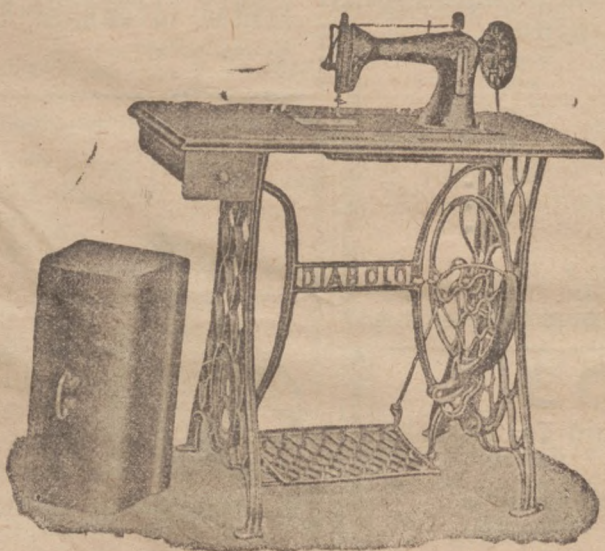
Посольська 18.

Стецькевича 25.

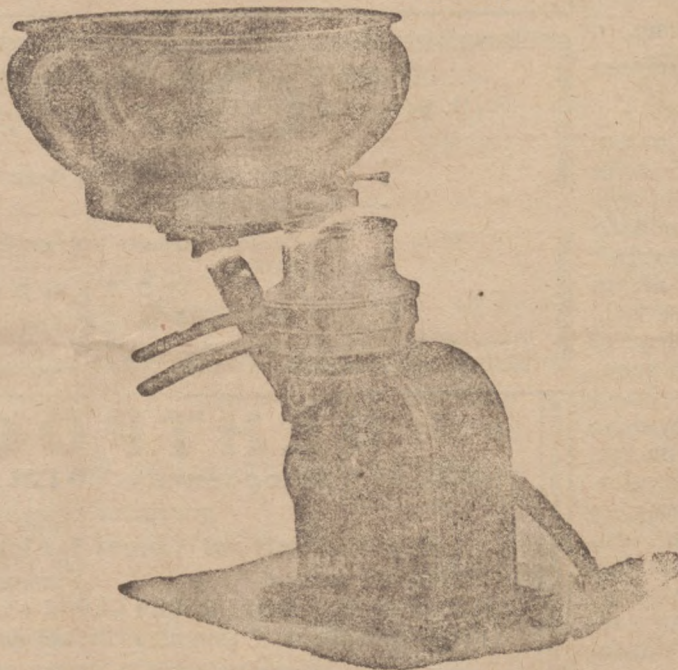
Гданська 6.

13-тої Див. 19

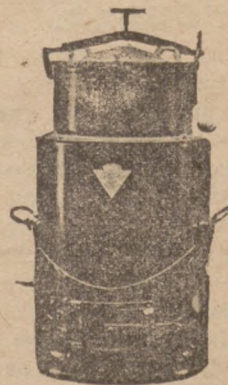
складає своїм відбірцям желання Веселих Свят і Щасливого Нового Рону та поручає всім рільникам свої першорядної якості оригінальні шведські
машини до шиття вирівки і маснички і парники

Догідні умови сплати.

Безплатна фахова обслуга клієнтів.

ВУГОЛЬгорішчеський вагон-
но на вокзалний кредит,
виставка до 14 днів**Штучні погної**всіх родів на кредит до жовтня
вагоново прямо з фабрик і до-
деталічно зі Львова**Рільничі машини**на найдос-
тійших умовах
доставляє**КОСИ стирійські гварантовані**
СПІЛКА УКРАЇНСЬКИХ АГРОНОМІВ, Львів, Собеского 28.

Оферти і цінники даром.

Пошукуємо місцевих заступників.

ТОРБИНКА СМІХУ

Кого хоче бачити.

Лікар до хорого: Признаюся вам,
що незабаром умрете. Кого хочете
ще бачити перед смертю?Хорій: Я хотівби ще бачити дру-
гого доктора!

Зла порада.

Жінка до чоловіка. Ти порадив
мені, повісити сплямлений обрус на
плоті і казав, що плями зникнуть.Чоловік: Або що? Може не зник-
ли?Жінка: Не знаю, бо цілий обрус
зник!

Буде щаслива.

Дочка до мами: Мамо, віддайте
мене за Петра, він каже, що я буду
з ним щаслива.Мати: Е, твій батько колись та-
кож мені так говорив! Це все не-
правда.Дочка: Але я казала, що і він зі
мною буде щасливий.Мати: Ну, то вже нема на тебе
ради. Віддавайся!

Цікавий.

Раз побачив мужик пана
Грубого, товстого:— „Паночку мої любенькі!
Став просити його —Чи не були-б ви так гречні
і мені вповіли,У який ви спосіб, пане,
Дуже потлустіли?“

— „Но, а вас то що обходить?“

Гукнув пан до нього:

— „Та не сердіться на мене —

Пане, тут нич алого.

Я лише хотів дізнатись

Практики, їй Богу,

Може-б я в той спосіб випас

І свою безрогу?“

С. Калинець.

ПОДЯКА.Мій бл. п. муж отець Омелян
Марчак Баранський, парох Боянця
Мости великі перевів в дні І. сер-
пня 1929 року обезпечення свого
життя в Товаристві „Карпатія“
Львів Руська 18 а в три місяці
опісля то є дня 10. листопада 1920
року помер наглою смертю на удар
серця. Мимо цього, що до згадан-
ого обезпечення заплачено тільки
одну квартальну премію в сумі не
цілих 8. амер. доларів, Товариство
„Карпатія“ виплатило мені без нія-
ких застережень повну обезпечену
суму 500. амер. доларів, за що по-
чуваюся до обов'язку зложити Ди-
рекції цього Товариства мою подяку,
та поручити це Товариство як най-
ширшим кругам нашої суспільно-
сти.Боянець, дня 28. грудня 1929.
Емілія Марчак-Баранська.**НАШІ СПІВАКИ.**Хор при читальні „Просвіта“ в Станіслав. Радеків. Працює під проводом
п. Йосифа Сухачького.Найкорисніше, найпевніше і найлегше умістити свої ошад-
ности в золотих або доларах в**Кооперативнім Банку „ДНІСТЕР“**
у Львові, вул. Руська 20.який платить за вкладки 7% відсотків з піврічною капіталі-
зацією. Опроцентування вкладок приданого вище на 1% від
опроцентування звичайних вкладок.**ПУШКИ ОЩАДНОСТІ,**які дають можливість ошаджувати навіть найменші квоти, ви-
позичає Банк вкладчикам **безплатно**, за зложенням вкладки
5— зл. — Вкладчикам з провінції висилає для надсилання
вкладок ошадности **безплатно** складанки Почтової Каси
Ошадности. — За вкладки і їх опроцентування ручить Банк
цілим своїм майном, яке складається з трьох реальностей
у Львові, двох більших посістей поверх 2.000 моргів. —
Зі зложених ошадностей уділив Банк в минулому році по-
зичок поверх 3.000.000 зл. переважно селянам на купно ґрун-
тів, відбудову будинків, докуплення інвентаря і т. п. Вкладки
почавши від 1— зол. приймає Банк щоденно від год. 8-30
до год. 2-30, а в неділі і свята від год. 10—1. Телефон 80-50.**Твори І. Франка по дешевих цінах**

І. ФРАНКО:	Борислав сміється	4-50 вол.
„	Великий шум	2-20 „
„	Панські жарти	2-— „
„	Як Юра Шикманюк брав Черемош	1-60 „
„	Панцизняний хліб	0-20 „
„	Захар Беркут	2-50 „
„	Грицева шкільна наука	0-25 „
„	Мойсей	1-— „

ПОРУЧАЄ:

Книгарня Наук. Т-ва ім. Шевченка, Львів, Ринок ч. 10.

Не забувайте долучити гроші на пошто!

402

ЦЕНТРОСОЮЗ

Львів, вул. Зіморозича ч. 20 і 21 (власний дім) Тел. 94, 21-16.

— доставляє рільникам —

через Повітові Союзи і місцеві кооперативи

Штучні навози

Рільничі машини і знаряддя

Оригінальні стирійські КОСИ і СЕРПИ з охор. маркою „Центросоюз“

Мило з власної кооперативної фабрики ЦЕНТРОСОЮЗ

Купуйте лише у ваших кооперативах.

482

ОГОЛОШУЙТЕСЯ В „НАРОДНІЙ СПРАВІ“**Увага!****Увага!**Перша Львівська Конкуренційна
Ткальня Селянська „Волокнополь“,
Львів, Вибрановського 2, залізнична
станція Львів-Підзамче, яка є звідна
в цілій країні зі своєї солідности,
вже достатньо доказала, що є оди-
нокою ткальнею, що заслуговує на
довіря широким кругів селянства.
Проте кожний господар повинен
вислати свій лен, коноплі і т. п. до
заміни на готові вироби як полот-
на, бархани, цайги і т. п. лише до**Першої Львівської Конкуренційної
Селянської Ткальні
„ВОЛОКНОПОЛЬ“,**Львів, Вибрановського 2,
залізнична станція Львів-Підзамче.Агентів приймаємо на дуже ко-
рисних умовах. На жадання висла-
ємо безплатно цінники і пробки.
431**СВЯТОЧНЕ**найкраще прикладите якщо всі по-
трібні припаси купуватимете тільки
в найстаршій українській кооперативі**„Народна Торговля“**яка продає від року 1883 у
своїх 24 склепах по більших
містах:Споживчі товари: муку, дріж-
джі, цукор, порошки до печи-
ва, меди, сушені овочі і т. п.
Кольоніальні товари: риж, са-
го, оріхи, мідали, родзинки,
перець, ванілію, каву, чай, ка-
као та всякі інші.**Вина та овочеві напитки.**Якість найліпша! —
Діа членів товарів звороти.Однокий кооперативний склад
дугих інструментів в Галичині**УКРАЇНСЬКА****КНИГАРНЯ**Чортків (вар. дім)
Телеф. ч. 10.**Відділ****Музичних****Інструментів**

Представництво найбільших чеських фабрик

A. Riedl, Graslitz, C. S. R. 370

КОНДРАТЮК Трофим с. Івана уроджений
1906 р. в Божкевичах, уневажнює згуб-
лену військову книжочку видану через П.
К. У. Дубно. 456

Відповідальний редактор: Лев Чубатий.

В друкарні „Народної Справи“ в Львові. Друкарня „Грифівського Пресовалу“ у Львові. Різдво 9. Тел. 94-14.

Видає Іван Тиктор